ԻԲ. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 5817 | 7/20 ՄԱՐՏ 1905 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ | 13 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1323 | ԻԲ. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 5817

درعلیه‌ده غلطه‌ده آرەولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քառասնօց փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK",
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ստորագրութեանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան։

20 ՓԱՐԱ 20

ԳԱՒԱՌԻ ԿԵԱՆՔԸ

Գիւղին տուներուն կեդրոնը, գրեթէ գետնին համահաւասար խոնաւ լեցուած հողթուած տանիք մը, ուրկէ թանձր գոլորշի մը կը բարձրանայ ձմեռուան այս ցրտաշունչ օրերուն մէջ. բաղնիք չկարծէք զայն, թէեւ այդ տանիքին տակ ալ բաղնիքէն ալ նուազ ջերմութիւն կը տիրէ։ Գիւղին համբաւաւոր Ձիթհանն է ան։ Գիւղի մը երեւելի տուները կամ ֆապրիքաները կարող են ունենալ եւ շինել տալ այդ շէնքը, որուն մէջ կայ արտադրութիւններու (պզտիկ եւ ծածկի համար պատրաստուած ցորենը թեփէն զատել) ահագին գլանաձեւ, տափակ քարը, զոր գոմէշները կը դարձնեն. նաեւ 10-12 արշին երկայնութեամբ 18 մատ տրամագծով զոյգ մը գերաններու ճնշումով մամուլ մը, որոնք կտաւատին եւ չուլմայէն ձէթ հանելու համար շինուած են. Երբ ձմեռ ատրէ եւ դաշտային գործերը դադար առնեն, այն ատեն մեր գիւղացին իր նահապետական ֆայրման (բարձ մնալու տեսակ մը է) ու լակեանց մնալէ զատ (չոնքի մնալու գործքը) ուրիշ զբաղում քիչ ունի։ Այդ ձեռքի վրայ աշխատութեան տաղտուկն ալ կը փարատի, ձիթհանքին մէջ գիւղակիցներուն հաւաքատեղիին պէս տաքուկ տեղ մը գտնելով ու կալանելով օրն ի բուն, քանի որ դաշտերու ձիւնը չի հալիր եւ կամ մարտ չէ եկած։

Ձիթհանքը իր մութ ու աղտոտ քարերով պատատուած ֆիփ դուռն ալ կը ճանչցուի գիւղի մը մէջ. այդ դրան առջեւ պատ մը կայ, տանիքը որուն կը լծէ հոն ժխորի մը մէջէն քարիւղաներու ֆըռալը, լակատներու ճռռոցը, խոշոր ձիթհանաքարին ձայնը։

Անգիտակ ունկնդիրը բազմաթիւ կարծիքներ պէտք է ունենայ նորա գործունէութեանց, բայց այսօ՞ ինչ ուրիշ կայ. նախադարեան ձիթհանքն է։ Ձիթհանք մտնող եղողները պարտաւոր են զգուշութեամբ քալել եւ վերարկուն դուրս առնել, որպէս զի տմառուէ հոն թանձրացած օդը զգայարանները չխռովէ։

Այս տաթու տաղտկացողներն ու բըմիչներն ի՛նչ կ'ուզեն թող ըսեն. ձիթհանքին օդը տաք պահել պէտք է. բայց գիտէք ի՛նչով տաք պահել. հոն կապուած գոմէշներու եւ իրենց աղբին արտաշնչութեամբ, բազմութեան սիկառներու ծուխով, խճղուած կտուտակին շողիով, ձիթհամա ճրագներու ծուխով, ատոնց խառնուելով թաց պատերու մըգլոտութեան ալ։ Ցորդայ քիմիագէտներուն կը մնայ անուն մը գտնել այն կազային խմորման, ձիթհանքի մթնոլորտին մէջ։ Այս ամէնը որոշ տեսնելու եւ զգալու համար ներս մտնել պէտք է։

Բանանք դուռը, եւ առն խաւարակուռ մթութիւն մը միայն կը տեսնուի առջի բերան, եւ նոյն պահուն վերեւ նկարագրուած գոլշիքով օդը իր թանձրութեամբ տաքուկութեան մը պէս կը շոյէ ներս անցնողին դէմքը. հոս նախ Ֆէնելոնի ըսած եւ Տանթէի նկարագրած տարտարոսի մասերին մանրապատկերն է, աւելի առաջ եւ առ 100-150 անուր գիւղի մը երէց մարդոց համախմբումը հոն է. խաւարին մէջ նստող այս մարդիկը ճանչնալու կուգան ցերեկները հոս, առանց կենդանիներու քովիկը տաղտկացած կամ խումբ խումբ կոկող նստած կը մնան, կը ծխեն, կը կոլաձեն։ Իսկ տարեցները մսուրներու մէջ ընկողմանած կորագամակ եւ ալեխառն դունչերնին մուղամ կուրծքերնուն հակ կը մրափեն. առնալ մէկ քանին, համրիչներ ձեռքերնուն մէջ առկախ, կը քընանան։ Այն դէմքերը կը տեսնուին շնորհիւ տանիքէն բացուած փոքրիկ ծակէ մը թափանցած աշխարհային լոյսին։ Հոս մտնելէն քանի մը վայրկեան յետոյ աչքերը կը վարժուին մութին մէջ քիչ շատ որոշ տեսնել, ինչպէս մենք պիտի տեսնենք խաւարին մէջ ձիթհանքի գերաններուն ծայրերին անհամար լոյսով ծփծփացող ճրագ մը՝ թէեւ դուրսը ցորեկ է՝ բայց ձէթ թաղուն ճրագ վառած է. Մամուլին տակ ճզմուած կտաւատին եւ ձէթին քանակը դիտելու, որ առանց ճրագի չողարկելի խաւարը կը տիրէ։ Այս ձիթմայա ճրագը ալ միւս կողմէն կ'օգնէ տեսութեան. կրնանք տեսնել բոլոր դէմքերը բազմութեան։

Գիւղացիներէն մէկը՝ վրայի փոթփոթ տարազէն յայտնի է թէ Պոլիս պանդխտած է, Ուսկիւտարի կ'ենկրացնէ կը նկարագրէ տեսած մեքենաներն ու գործարանները, որոնց ծառայած է մէկ երկու տարի. կը ջանայ իրեն յատուկ լեզուով հասկցնել գիւղակիցներուն թէ ձիթհանքն ու իր մեքենաները օրինակ առնելով այն հրաշակերտ շինուածներուն, որոնց մէկ տասը կը տարած գործը, այս նահապետական գործարանը (ձիթհանքը) դարերով չի կրնար կատարել. Քիչ մը անդին, ուրիշ մէկ քանի գիւղացի այրեր եւ լուրջ չափահասներ կան. իրենց խօսուն կերպարանքէն եւ լուռ ու մունջ նստուածքէն դիւրին է մակաբերել որ պատուաւոր կեանք մը անցուցած են, մարդավարի պանդխտացած են ժամանակ մը։ Քրանսիաբար ալ խօսած՝ դրամի ծրարներ ունեցած են եւ պաշտօնական տուներէն դառնալով իրենց գիւղատնտեսական գործերով կ'ապրին ապահով եւ խաղաղիկ։ Անոնց մէ ամանք պարծանօք կ'ըսեն թէ Պոլսոյ պետական եւ ազգայնական շէնքեր ու տուներէն մէկ մասը կառուցած են իրենց ճարտարապետական ընդունակութեան շնորհիւ։

Ա. Գ.

Բալու

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՈՃՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Տէյլի Էքսբրէս ցաւով կը հաւաստէ թէ ոճրագործներուն թիւը հետզհետէ յաւելուն կերպով կ'աւելնայ Անգլիոյ մէջ։ Վիճակագիրները ամէն ինչ երեւան կը հանեն, եւ իրենց ցոյց տուած թիւերը տխրագին են։

Երբե՞ն ի վեր է այս յաւելումը։ Զարտուղի տարիէ ի վեր միայն։ 1900էն առաջ, ոճիրներու վիճակագրութեանց ընթացքը հաճելի բան մըն էր, որովհետեւ ոճրագործներուն թիւը զգալի կերպով կը նուազէր։ Կ'ըսուէր, ժամանակը սրտապնդիչ ուղղութիւն մը կ'առնէր։ Արդէն իսկ լաւատեսներ կ'ակնկալէին թէ անգլիացի դատաւորները ալ աւելի գործ չպիտի ունենային տեսնելիք։ Մարդկութիւնը դրական բարեփոխում մը կ'ունենար. վայրագութիւնները՝ Անգլիայէն հեռացած՝ գաղթավայրերը պիտի երթային տարածուելու։ Անգլիոյ ոսկեդարն էր ատիկա։

Բայց նոր դարուն հետ իրաց նոր վիճակ մը պարզուեցաւ։ Ապաշներու, «Աբաշներու դար» պիտի յորջորջուի քաղաքներուն դարը։ Արդարեւ շատ ճիշդ է այդ յորջորջումը։ Աբաշները (գիշեր ատեն փողոցներու մէջ յարձակող չարագործներ) կը վխտան Բարիզի ու Լոնտոնի մէջ։

Գալով Անգլիոյ մէջ գործուած ոճիրներուն, ամենէն աւելի 1904ին մահուան վճիռներ արձակուած են, Լոնտոնի մէջ դատաւորներ գոյութիւն ունենալէն ի վեր. 1893-1897, մահու դատապարտութեանց վճիռներուն միջինն էր 24.6. այդ միջինը 27.4ի բարձրացաւ 1898-1902։ Այդ համեմատութիւնը հասաւ 40ի 1904ին։ Մանր ոճիրներու համար եղած դատապարտութիւնները, որոնք 43,000 էին 1901ին, 46,562ի բարձրացան 1904ին. իսկ նուազ ծանր չարագործութեանց (գողութիւն, վիրաւորում եւլն.) թիւը 717,000էն եղաւ 745,000ի։

Ստորեւ հրատարակուած ցուցակը աղեխարշ պերճախօս ապացոյց մըն է ոճիրներու յաւելման Անգլիոյ մէջ.—

	Միջին	
	1904	1899-1903
Խորտակումով գողութ.	2,868	2,250
Պարզ գողութ.	40,127	37,945
Գողոնաթաքոյց	1,267	1,099
Դրամի գողութ.	1,830	1,518

Ինչպէս կը տեսնուի, ամէն կարգի ոճիրներու մէջ յաւելում կայ։ Պարկեշտ Անգլիացիները պէտք է զգուշանան, քանի որ ամէն ոճրագործ չի պատժուիր. ոստիկանութեան ձեռքէն պրծող չարագործները սակաւաթիւ չեն։ Այսպէս ոստիկանութեան իմաց տրուած 3685 գողութիւններէն առթիւ 891 հոգի ձերբակալուած են. անձնական սեփականութեան դէմ եղած 9930 չարագործութեանց առթիւ 3691 հոգի միայն կարելի եղած է ձերբակալել։ Եւ տարիէ տարի կը պակսի, երբ այդ տեղեկագիրը աւելի բարւոք անգլիական ոստիկանութեան լաւ կազմակերպութիւնը։ Լոնտոն այցելող մը եւ անկէ վերադարձող մը, ամէն բանէ առաջ, Անգլիոյ մայրաքաղաքին ոստիկանները կը գովէ ըսելով թէ միայն զանոնք տեսնելու համար կ'արժէ հոն երթալ։ Շատ սիրուն եւ քաղաքավար մարդիկ են անոնք։ Սակայն վերեւ հրատարակուած վիճակագրութիւնը ցոյց կու տայ թէ ձեռք բերուած արդիւնքը գոհացուցիչ չէ, եւ թէ քաղաքավարութիւնը չի բաւեր՝ չարագործներուն առջեւը վանելու համար։

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ

ՎԵՐԻՆ ՄԱԳՆԻՍԱ

Վերին Մագնիսա՝ զոր տեղացիք Վերի-գիւղ կ'անուանեն, հովասուն ձորի մը կուրծքը՝ ոսկեսօր ծերուկի մը պէս ընկողմանած, յաւերժական պիշ նայուածքով մը կը դիտէ Մագնիսայի ընդարձակ դաշտը։ Արեւելեան կողմէն գետակ մը իր խուլ մանջիւններովը արձագանգ տալով ձորին մէջ՝ ակամայ կը հեռանայ այս սիրուն վայրերէն եւ կը դառնայ վիթխարի ապառաժի մը բարձունքէն։ Բնութիւնը կը ցուցադրէ հոս իր ամենէն չքնաղ գոհարները, գեղեցկութիւնները, ժայռանդ երկիրներու վերջալոյսի խայտացող թիւնը բանաստեղծական տարբեր հմայք մը կը հաղորդէ։

Այս գիւղը հարուստ է նաեւ իր հնութիւններով։ Եղջերայծի լեռներուն վրայ կը տեսնուին ճենովական հնութիւններու մնացորդներ, կիսաւեր բերդեր, պատուարներ, մի-կամար մարմարեայ աղբիւրներ եւն.։ Ասկէ գրեթէ 6-7 տարի առաջ Զաքարեան անուն մարդու մը այգիէն կը գտնեն շատ մը արձաններ, մարդու գլուխներ, զորս կառավարութիւնը առաջ գինով ծախած է, դրամին մաս մը հանելով Զաքարեան էֆէնտիին։

Վերի-Գիւղի բնակչութիւնը կը բաղկանայ 120-130 տուներէ։ Ժողովուրդին մէջ տիրող ազնուութիւնները կը տարբերին ուրիշ քաղաքներու ազնուութիւններէն, եւ որոնց մէջ կը տեսնուին դեռ նահապետական զարդերու հետքեր։

Վերի-Գիւղցիք պարկեշտ եւ աստուածավախ մարդիկ են, իրենց միակ արհեստն է սառայնանկութիւնը. տուն մը չկայ որ չունենայ իր գործանոցը (Թէզգեահ)։ Տեղւոյ բարեգործութիւն մը կը կազմեն ամէն անոնք, որոնք չեն գիտեր իրենց այս հայրենական արհեստը։

Այս տարի Իզմիրի վաճառականներէն Բ. էֆ. Թօփալեան, տեղւոյ Մ. էֆ. Սարըխանի հետ Թօփալեան-Սարըխան անունով ընկերութիւն մը կազմելով գիւղին մէջ հաստատեցին գործատուն մը, ուր բազմաթիւ գործաւորներ կը բանեցնեն, եւ գրեթէ վերի գիւղին մէջ գործածուած ամբողջ ալանաձը կը գնեն։ Վերի-Գիւղացիները, դեռ այս ընկերութիւնը գոյութիւն չունեցած, իրենց գործած ապրանքները անմիջապէս չէին կրնար ծախել կանխիկ, մինչդեռ հիմա ինչ-պէս ընկերութիւնը կարող է մէկ անգամէն կանխիկ գնել ամբողջ Թօղիցիներուն արդիւնքը։ Հետեւաբար սոյն տարբերութիւն բարեգործութիւն մըն է Վերի-Գիւղցիներուն համար եւ յիշեալ էֆէնտիներուն համար ալ լաւ գործ մը, քանի որ ասկէ թէ՛ իրենք եւ թէ ժողովուրդը կ'օգտուի։

Վերի-Գիւղ ունի եկեղեցի մը՝ միայն մէկ քահանայով, եւ երկսեռ վարժարան մը. Այս տարի Վերի-Գիւղի Թաղ. Խորհուրդը դպրոցին համար դասատուի պէտքը յանձնեց Հայ-Ամերիկեան վարժարանին տեսչութեան, ի փոխարէն որոշեալ գումար մը տալով։ Հայ-Ամերիկեան վարժարանի տեսուչ Պրօֆ. Գրիգոր էֆ. Խոլմէզեան՝ սրտանց ընդունեց, բան մը որ օգտակար պիտի ըլլար. իսկոյն վարժարանին դէկը իր ձեռքը առնելով ամէն ինչ ըրաւ անոր բարեկարգութեան համար։ Հայ-Ամերիկեան վարժարանի տեսուչ Գրիգոր էֆ. Խոլմէզեան չորրորդ անգամ մը յիշեալ վարժարանը կ'այցելէ պէտք եղած հրահանգները տալու համար։ Նոյնպէս երկու կարող աշակերտներ չորրորդ Ձախան անգամ կ'այցելեն հոն։ Շնորհիւ Հայ-Ամերիկեան վարժարանի, Վերի-Գիւղի դպրոցը լաւ ուղղութիւն մը առած է։

Գալով եկեղեցին, անմիջական նորոգութեան կը կարօտի։ Սակայն եկեղեցին անձուկ պիւտճէն չէր ներեր քանի մը հարիւր ոսկի ծախսել նորոգութեան համար, եւ միւս կողմէ ժողովրդեան մեծամասնութիւնն ալ աղքատ ըլլալուն, բնականաբար այս նորոգութեան խնդիրը պիտի երկարէր։ Եկեղեցին ալ աւելի պիտի վընասուէր, եթէ երբեք Իզմիրի երեւելիներէն հանգուցեալ Վահէ Մաթէոս էֆ. Պօլէօզի կինը՝ Տիկին Պոլէօզեանը զլանար իր օգնութիւնը։

Տիկին Պոլէօզեան իր անձնական քսակէն 150-160 ոսկի յատկացնելով նորոգել տուաւ այս եկեղեցին, որ հիմա սիրուն երեւոյթ մը առած է։

Վ. Ս. Ռ.

Մագնիսա

ՆՕԹԵՐ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Աւելի լաւ է կարենալ քան բարեկամ, քան մէկ անգամ խղճի դէմ վարուիլ։

—Կանանց համար լաւ խօսող կը համարուի ան որ մարդ կ'ըսէ զիրենք։

—Նախապաշարումները ո՛րքան անձուկ եւ ո՛րքան յամառ կ'ըլլան որ իրենց համար քիչ ժամանակ կը մնայ ապրելու։

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Օեամայի ռազմավարութիւնը.— Զինուորական վերջին գործողութիւնները.— Քուրոբաթքինի կացութիւնը.— Վերջին շարժումներուն հետեւանքը։

Բարիզ, 15 մարտ.— Պ. Պէրնէ, Թանի զինուորական քննադատը, «Օեամայի ռազմավարութիւնը» խորագրին տակ, սա տեսութիւնը կը հրատարակէ.

«Մարտ 10ին Բարիզ հասած պաշտօնական հեռագիրներու պարզ ընթերցումը սա գաղափարը կու տայ թէ Թիթայի եւ Սանթիաղայի մէջ ճապոնական բանակները կը գործէին այնպէս, ինչպէս սակեր մուրճի հարուածներով կը մխուին կաղամախի մը յօդերուն մէջ։ Միեւնոյն բաղդատութիւնը կ'ընէին ճապոնական բանակները գտնուող թղթակիցները. իրենց հեռագիրներուն մէջ ամէն տեղ միեւնոյն ձեւով յայտնուելով, անկէ ի վեր տարածուած ամբողջ լրագրութեան մէջ՝ հասարակ տեղիք մը ըլլալու աստիճան։ Ուրեմն հիմա կարելի է հաստատել թէ առաջին տպաւորութիւնը լաւագոյնն էր եւ թէ այդ ծանօթ սակերը բարիզեան քրոնիկագիրներուն կողմէ մանրագիտական լեզուէն փոխ առնուած բաներ չէին՝ աւելի կենդանի պատկեր մը ներկայացնելով. իրական գործիքներ էին Օեամա մարէշալին ձեռքին մէջ։ Ուրեմն Ճարանի ընդհանուր հրամանատարը, Լինիեվիչի եւ Պիլտէրլինկի միջեւ եղած անջրպետը փոխարկելով, Քուրոքի զօրավարը կ'ուղղէր երկու բանակներուն կցուած տեղը՝ դէպ ի Քոմասինզան ու Կաւթա-Լինկ։ Սակայն Օքու կ'աշխատէր Հուն-Հօյի եւ Շա-Հօյի մէջտեղը եւ կը ջանար իրարմէ անջատել Պիլտէրլինկը ու Քաուլպարսը. վերջապէս Նօճի, այդ ծակող անգին մեքենային միւս ծայրը, ղանազան մասեր կըտրելով պիտի շրջափակէր. ինքն ալ ծակ մը պիտի բանար ռուսական զօրութեանց սիրտէն։ Կարճ խօսքով ծրագիրը կը տրամադրէր ռուսական երեք բանակները իրարմէ անջատել, միանգամայն վընասելով անոնց հաղորդակցութեան գիծերուն։ Այդ գաղափարը մասնաւորաբար պիտի առաջնորդէր Թիթայի գրաւումը, երբ Քուղոլիզանի դուռը բացուէր, եւ զօրախումբ մը կրնար սպրդիլ մինչեւ Հուն-Հօ։ Այդ կէտին կորուստովը Լինիեվիչ ո՛չ միայն կը զրկուէր իր ռազմավարական կապէն, այլ նոյն իսկ անոր հաղորդակցութեան գիծը ամբողջովին կը կտրէր։ Ծրագիրը կը տրամադրէր նաեւ, կարելի դէպքերու ներքաւորութեան մէջ, որոնցմէ չնախատեսուելու հաւանականութիւնը կ'ունենար Ճարանի սպայակոյտը, պաշարել երեք բանակները եւ անձնատուր ըլլալու հարկադրել. այդ պատահականութիւնը կրնար տեղի ունենալ, եթէ, օրինակի համար, Պիլտէրլինկ ժամանակին հասցած չըլլար Շա-Հօյի իր դիրքերէն։ Վերջապէս տիրող ու վճռական նպատակն էր շրջապատման սպառնալիքը դէպ ի Մուքտէն եւ երկաթուղին։ Ծրագրին այդ մասը յանձնուած էր Նոճի զօրավարին զօրութեանց (գրեթէ ութ զօրաբաժինէ բաղկացած)։ Գալով այն անջատումին որ այդ տրտակարգ գործողութիւնը անհրաժեշտ կ'ընծայէր ճապոնական բանակին մէջ, եւ ուրկէ Ռուսները կրնային օգտուիլ, այդ անպատեհութիւնը իր նուազագոյն չափին վերածուած էր Ճապոններուն այն մասնաւոր խնամքովը, որով կ'ապահովէին իրենց կապակցութիւնները եւ այն պարագայով թէ Նօճի, գործողութիւնը սկսելուն պէս, միայն Սին-Մին-Թինկի պիտի յենուր։ Այդ կերպով անոր ամբողջ յառաջխաղացումը դէպ ի հիւսիս, իր հաղորդակցութեան գիծը լաւ պաշտպանելէ զատ ուրիշ արդիւնք մը պիտի չունենար։ Ճապոնական ծրագիրը որ շատ մը յաջողութեան հնարաւորութիւններ կը վերապահէր, եւ շատ քիչ վտանգներու կ'ենթարկուէր, անշուշտ լաւ ծրագիր մըն էր։ Ասկէ սպասուելիք արդիւնքներուն գալով, նախ պէտք է բացատրել պատերազմի դաշտը։ Այդ լաւ ծրագիրը պիտի կրնար, պարագաներուն համեմատ, կա՛մ Սէն-Բրիվայի մէջ Գերմաններուն լաւ ծրագրին եւ Օսթէրլիցի մէջ Ռուսներուն լաւ ծրագրին տալ։ Նափոլէոն ալ պաշտպանողականի վրայ էր 1805 դեկտ. 2ին, ինչպէս Քուրոբաթքին էր 1905 մարտ 2ին։ Նափոլէոն ալ զոհ թեւը շրջապատուած էր եւ ճակատամարտը կորսնցնելու սպառնալիքին տակ, երբ կատարեց իր հակայարձակումը, որով տիրեց Բրացէնի սարահարթին եւ խզատակեց Լանժրոնի զօրաբանակը։ Քուրոբաթքին, այս մեծ օրինակէն ներշնչուելով, կրնար յանկարծակի ելլել իր անգործ վիճակէն եւ առաջ բերել մէկը այն գործողութիւններէն զոր պատմութիւնը կ'աւանդէ եւ զոր առաջ կը բերէ հարիւր տարին անգամ մը։ Իրաւ է որ Նափոլէոն Նափոլէոն էր եւ թէ երբ երկար ատեն կը յղանայ ի՛նչ այդ կարգի անձեր, պէտք է որ ընդունիլ որ բնութիւնը շատ երկարատեւ պայմանաժամներով կ'արտադրէ մարդկային այդ հազուագիւտ օրինակները։ Բայց վերջապէս ընելիք բաները չէին պակսեր (Կ'եբէնսպէրկ ցոյց տուած էր) Շա-Հօյի եւ Հուն-Հօյի միջեւ եղի վայրերը։ Եթէ այդ տեղերը նախապէս պատրաստուած յարձակողականի մը ձեռնարկուէր, ամէն կողմ կարելի է գտնել Բրացէնի սարահարթներ։ «Ժամանակի խնդիր է» ամենէն էական էր, այն զոր մեծ առաջնորդները ինքնաբերաբար կը լուծեն առանց ձիգի, զիրենք լուսաւորող ներքին հմայութեան տրդիւնքովը, յանկարծ յատակ կերպով ցոյց տալով անոնց այն զոր սովորական մարդիկ չեն կրնար տեսնել։ Այդ պարագային կը տեսնեն բաղդն ու փառքը թշնամիներուն եւ հրացաններուն ծայրը եւ անոնց վրայ կը խոյանան հանճարին ու ցանկութեան խանդովը։ Հոս ալ ոչ անգամ մը եւս ինքզինքը կը խաբէ, ըսելով թէ ելեկտրական այդ կայծը ո՞ր ժամուն պիտի կրնար Քուրոբաթքինի աչքերը բանալ։ Փայլակը կը փայլատակէ ուզած տեղը եւ փոթորիկի ատեն երկինք նայող մարդիկ միեւնոյն լոյսը չեն տեսներ։ Այս պատերազմին մէջ ալ ղանազան լոյսեր կային, ղանազան տեսութեանց համեմատ. օրինակի համար կարելի էր գործելու ժամը տեսնել Քուրոքի յարձակողականէն անմիջապէս ետքը եւ Նոճի զօրավարին գործի մասնակցելէն առաջ, որով հակայարձակումը պէտք էր կատարել փետրուար 28ին կամ մարտ 1ին։ Սակայն Քուրոբաթքինի միտքին համար կացութիւնը բաւական պարզուած չէր այդ միջոցին. Նախամեծար կը համարէր որ հակառակորդը քայլ մը եւս առնէ դէպ վտանգը եւ դէպ ի յաջողութիւնը։ Մինչդեռ Նափոլէոնի ընթացքին հետեւիլ ըսել էր երբ, թշնամին կեդրոնը Բրացէնի մէջ խզատակելէ առաջ, կը սպասէր որ շրջապատումը սկսի իր աջ կողմէն։ Զօրաւոր ու տիրապետող ընթացք մը միայն ամենէն չանթահարիչ արդիւնքները կրնայ առաջ բերել, բայց կրնայ նաեւ ողբալի հետեւանքները ունենալ երբ գործին սաստկացման կամ ժամանակին որոշման մէջ ամենափոքր սխալ մը գործուի։ Ինչպէս յայտնի է, Մուքտէնի մէջ այն կրկին հար-

---

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ 27

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԴԷՊԻ
ՄՈՒՇՏԱԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ը.

ՄԵԾ-ԱՐՋ ԼԻՃԸ

Սակայն տեղակալ Հօպսըն գոհունակութեամբ իմացաւ թէ եւրոպական կամ ամերիկեան ոեւէ է արշաւախումբ չէր տեսնուած բեւեռային ծովուն առձմեռներուն վրայ, եւ թէ այդ ծովը ազատ էր առաւօտներէ, առաւօտ այդ շրջանին մէջ։ Գալով Գաթըրթ հրւանդանին, դէպ ի ուր ուղղուելու մտադիր էր, նախապատերազմ Հնդիկները չէին գիտեր անոր ո՛ր տեղ գտնուիլը։ Սակայն պիտակներէն խօսեցաւ Մեծ-Արջ լճին եւ Գաթըրթ հրւանդանին միջեւ հաստատուած երկրին վրայ, զոր դժուարանցանելի նկատեց, ճամբան բաւական խորտուբորդ եւ հոլաւ վրայ եղող սառի բեկորներով ծածկուած ըլլալուն համար։ Տեղակալին խորհուրդ տուաւ՝ Քէբբըրմայն գետակին ընթացքին հետեւելու, լճին հիւսիս-արեւմըտեան կողմէն, ծովեզերք հասնելու համար ամենակարճ ճամբով։ Անգամ մը բեւեռային ծով հասնելէ յետոյ, աւելի դիւրին պիտի ըլլար եզերքէն հետեւիլ։ Այն ատեն Ճէսբըր Հօպսըն պիտի կրնար ուզած տեղը կանգ առնել։

Ճէսբըր Հօպսըն շնորհակալութիւն յայտնեց Հնդիկ պետին, եւ հրաժեշտ տուաւ անկէ, քանի մը նուէրներ ընել յետոյ։ Ապա, տիկին Բօլինա Պէրնէթի ընկերակցութեամբ, շրջակայքը այցելեց, եւ կէս օրէն յետոյ ժամը երեքին միայն նաւակ դարձաւ։

* * *

ԳԼՈՒԽ Թ.

ՓՈԹՈՐԻԿ ԾՈՎԻ ՎՐԱՅ

Միւրուկ նաւակը անհամբերութեամբ կը սպասէր իր ուղեւորներու վերադարձին։

Արդարեւ, գրեթէ ժամէ մը ի վեր, օդը փոխուած էր։ Երկնքի երեւոյթը, որ մէկէն ի մէկ փոխուած էր, հովերու եւ ամպերու լեզուէն հասկցող այդ մարդուն մտատանջութիւն կը պատճառէր։ Արեւակը, թանձր մշուշով մը ծածկուած, սպիտակորակ գունտի մը երեւոյթն ունէր, անփայլ ու անզօր։

Զեփիւռը դադրած էր, բայց լճին ջուրերը կը գառային հարուածներ. Մօտալուտ փոփոխութեան մը նշանները մթնոլորտային վիճակին մէջ՝ մեծ արագութեամբ երեւան կուգային, բեւեռային երկիրներու յատուկ։

—Մեկնինք, պարոն տեղակալ, մեկնինք, գոչեց ծերուկ Նորման, մտատանջ՝ դիտելով գլխուն վերեւ առկախ փոթուող մշուշը։ Առանց վայրկեան մը կորսնցնելու ճամբայ ելլենք։ Օդին մէջ ծանր սպառնալիքներ կան։

—Փոթորիկէ մը կը վախնա՞ք, հարցուց տիկին Բօլինա Պէրնէթ, խօսքը ուղղելով Նորմանի։

—Այո՛, տիկին, Մեծ-Արջ լճին վրայ պատահած փոթորիկները սոսկալի են յաճախ, պատասխանեց ծերուկ նաւազը։ Ովկիանը կը պայթի հոս, ինչպէս Ատլանտեանի մէջ։ Մէկէն ի մէկ երեւան ելած այս մշուշը բարեգուշակ չէ։ Սակայն կրնայ ըլլալ որ փոթորիկը երեք չորս ժամէն ծագի, ու մինչեւ այն ատեն Ֆօր-Քոնֆիտէնս պիտի հասնինք. բայց շուտ մեկնինք, որովհետեւ նաւակը ապահով վիճակի մէջ չէ աս խարակներուն մօտ, որոնք ջուրին երեսը կ'երեւան։

Տեղակալը չէր կրնար վիճաբանիլ Նորմանի հետ այնպիսի բաներու վրայ՝ որոնց մասին աւելի փորձառու էր դիմացինը։ Մանաւանդ որ ծերուկ նաւազը երկար ատենէ ի վեր վարժուած էր լճին վրայ նաւարկելու։ Ուստի պէտք էր անոր փորձառութեան վստահիլ։ Տիկին Բօլինա Պէրնէթ ու Ճէսբըր Հօպսըն նաւակ նըստան։

Սակայն նաւակը բացուելէ առաջ, Նորման նախազգուշութեամբ մը ունենալով ըսաւ.

—Թերեւս աւելի լաւ կ'ըլլայ սպասելը։

Ճէսբըր Հօպսըն, որուն ուշադրութիւնը գրաւած էին այս խօսքերը, ծերուկ նաւավարի նայեցաւ։ Եթէ միայն ինք ըլլար, բնաւ չպիտի վարանէր ճամբայ ելլելու։ Բայց տիկին Բօլինա Պէրնէթի ներկայութիւնը կը հարկադրէր զինքը աւելի շրջահայեաց գտնուելու։ Ճամբորդուհին կռահեց իր ընկերակցին ցոյց տուած վարանումը։

—Ինծմով մի զբաղիք, պարոն Հօպսըն. այնպէս նկատեցէք որ ես հոս չեմ։ Քանի որ այս քաջարի նաւավարը խորհուրդ կու տայ ճամբայ ելլելու, մեկնինք անյապաղ։

—Թո՛ղ այնպէս ըլլայ, պատասխանեց Նորման, եզերքէն բացուելով։ Ամենակարճ ճամբով տունը դառնանք։

Նաւակը բացէն կը յառաջանար։ Ամբողջ ժամ մը քիչ ճամբայ առաւ։ Առագաստը, հովի աւելցուցած խոլ հովերէն, կայմին կը զարնուէր։ Մշուշը կը թանձրանար։ Նաւակը արդէն իսկ կ'երերար աւելի բուռն ծփանքի մը պատճառաւ. ծովը մթնոլորտէն առաջ կը զգար մօտալուտ աղէտը։ Երկու ճամբորդները լուռ կը մնային, մինչ ծերուկ նաւազը, կայծերը շլացած թարթիչներուն մէջէն կը ջանար թափանցել մշուշը։ Անոր որ, ամէն բանի պատրաստ էր, լարածիգ չուանը ձեռքին մէջ. հովուն կը սպասէր, պատրաստ՝ խոյս տալու անոր առջեւէն, եթէ երբեք բուռն ըլլար անիկա։

Մինչեւ այն ատեն բնութեան տարրերը չէին պայքարեր դեռ. ամէն ինչ առողջ վերջաւորութիւն մը պիտի ունենար, եթէ նաւակը լաւ ճամբայ կտրած ըլլար։ Բայց ժամուան մը նաւարկութենէ յետոյ, Հնդիկներու գտնուած տեղէն երկու մղոն չէին հեռացած։ Ասկէ զատ, ցամաքէն փչող անպատեհ հովեր բացերը մղած էին նաւակը։ Մշուշը օդին պատճառաւ՝ ծովեզերքը հազիւ կը զանազանուէր։ Ձախող բան պիտի ըլլար, եթէ հովը սկսէր հիւսիսէն փչել, որովհետեւ նաւակը շատ թեթեւ ըլլալուն՝ հեռանալը պիտի քշուէր յորձանքէն, չկրնալով ինքզինքը բռնել իր ուղեգծին վրայ։

(Շարունակելի)

ցին համար — գործողութիւն եւ ժամանակ — Քուրոփաթքին ուրիշ լուծում մը յարմար չգտաւ, բայց եթէ Նոճիի յարձակումներուն պատասխանել ամէն համեմատութեամբ որ իր նպատակը հետզհետէ յայտնի ընէ եւ ամէն կողմէ, ճառագայթաձեւ պաշտպանողական մը, դիմադրել բազմաթիւ յարձակողականներու որոնք չորս կողմէ կը կատարուէին կեդրոնին դէմ։ Աղէկ կամ գէշ այդ ալ գէթ բան մըն էր։ Պէտք է շնորհակալ ըլլալ Քուրոփաթքինի որ իր ձեռքին տակ պէտք եղածին չափ զօրութիւն մը պատրաստ ունեցաւ՝ այդ տեսակ գործողութիւն մը կատարելու համար եւ զանոնք կրակին դէմ մղեց առանց լաւագոյն վիճակի մը արժանի կարգով ու հաստատամտութեամբ։ Սակայն Քուրոփաթքինի լուծողութեանը ենթարկուած խնդիրը ուրիշ կերպով չէր կրնար լուծուիլ։ Լիաօ-Եանկի մէջ իրեն իսկ ցոյց տուած օրինակը, կամ, միայն նշանակուած ու կիսատ թողուած, քիչ մը լոյս կը սփռէ այս կէտին վրայ, ինչպէս Քուրոփաթքինի առջեւ որ օգոստոս 30ին յանկարծակի կը յարձակէր Թայ-Չէ-Հոյի անցքին դէմ՝ Եէնթայ երթալու համար։ Նոճիի դէմ ալ կրնար էր գործել «ներքին գիծերով»։ Այն ատեն պէտք պիտի ըլլար հեռանալ Շա-Հոյէն անդրագոյն, Հուն-Հոյի գիծերուն վրայ փոխադրել Գաուլպարսի ու Պիլտերլինկի բանակները, անոնց յանձնել այդ ամբողջ գիծին պաշտպանութիւնը որ առաջուընէ լաւ պատրաստուած էր ամրութիւններով, եւ անոնց դէմ հանել նոր զօրութիւններ, որոնք ընդհանուր պահեստներէն մնացած, գործողութեան գերակշիռ զանգուած մը պիտի ըլլային։ Այդ լաւ զօրաժողովուած զանգուածով կրնար էր յաղթել Նոճիին։ Միայն պէտք էր չմոռնալ երկրորդական նկատումները. Լինեվիչը իր վիճակին թողուլ, զոր յետոյ կրնար էր ազատել կամ ձգել որ ինքզինքը ազատէ ուզածին պէս, եւ ճիգերուն ամէնէն մեծը թափել հոն, ուր ամէնէն աւելի վտանգ կար։ Այն ժամը, ուր այդ գործողութիւնը կրնար սկսիլ, սահմանուած էր Նոճիի երեւալովը՝ փետր. 28էն մարտ 1ի գիշերը։ Գործողութիւնը կատարելիք զանգուածին համախմբումը դժուար, ճապոնական զօրավարը մարտ 3ին ալ ցոյց կու տար, երբ, երկու զօրաբաժիններու պաշտպանութեամբ, մէկը դէպ ի Սա-Լին-Թուն եւ միւսը դէպ ի Թոնշոյ, հիւսիսային ուղղութեամբ դառնալով փութով կ'արթնար գրաւել Ֆան-Ցի-Թուն եւ Սամաօ կողմերը։ Միւսները հոն հաստատուած, առաջացնել կը ջանար Մուքտէնի շուրջը օղակը փակելու առաւելութիւնները, հաղորդակցութեանց խզումը եւ քաղաքին վրայ կատարելիք յարձակումը։ Քուրոփաթքինի շահը կը պահանջէր անմիջական կերպով դէպ ի այդ միեւնոյն տեղը փոխադրել իր գլխաւոր զօրութիւնները, ճակատի փոփոխութեամբ մը որ պիտի կրնար պաշտպանել իր հաղորդակցութեան գիծը եւ միեւնոյն ատեն զինքը առնել նոր իր կողմին վրայ. այդ կերպով Քուրոփաթքինի հակայարձակումը ուղղակի կերպով կը յարձակէր Թշնամիին շրջապատող թեւին դէմ, եւ չինական գերեզմաններուն տեղը ցոյց կու տար այն վայրը, ուր առաւօտուն ճապոնական յարձակողականը։ Այդ գործողութեան զօրաշարժը ո'րքան պարզ է եւ Լիաօ-Եանկի մէջ կատարուածին այնքան նման որ չի կրնար ըլլալ որ անոր միտքը ինկած չըլլայ. սակայն աւելի պատճառաբանութիւններ ալ կը նոր կողմնակի անոր առջեւն հակառակ իմաստով եւ անգամ մը եւս կ'առկախէին անոր նոր ծրագրումը։ Նոր զինուորները իրենց ամենազօրները կը տանէին Մուքտէնի միջնաբերդներէն որոնք իրենց կորովին կը պարտաւորէին երկաթուղիի վրայ եւ տանելով քաղաքը կառքերէն՝ նոյն քաղաքին ինչպէս Սին-Մին-Թինգ։ Կ'երեւայ թէ անկարելի նկատեց զանոնք դէպ ի հիւսիս մղել, անոնց դասաւորումը պահպանելու միջոցներ ձեռք առնելու տեղ։ Հոս ալ միեւնոյն անկարելիութիւնը կը յայտնէր բանակները՝ դիրքերու շուրջը։ Ռուս թղթակից մը Նովոյէ Վրեմիայի մարտ 5ին կը հեռագրէր. «Զինուորները յոգնած կը կռուէին, լաւ գիտնալով որ առաջ քիլոմեթր իրենց ետին Մուքտէնի մէջ կային պաշարներ, ռազմամթերք եւ խոհանոցներ»։ Ուրեմն Մուքտէնի Արեւելքի մէջ փոխադրուած այդ բանակները, ոչ միայն հիմնական նոր զինուորներու պէտքութիւնները ունէին, այլ նաեւ հին ատենի թերութիւններ. մեքենաներու համար կը կռուէին։ Միւս կողմէ գործողութեանց մասին անոնց անփորձութիւնն ալ յայտնի է Լիաօ-Եանկի փորձը նշանակելէ ետ այս տեսակէտով. մարտ 3էն 5 Մուքտէնի առջեւ կատարուած քանի մը գործողութիւնները, Տանաուլ Իվանով զօրավարին թերութիւնը, որ Սուչուսա պաշտպանելու պաշտօն ունէր, եւ թող տուաւ որ գրաւեն, նշանակալից էին։ Թուանկար կ'երեւայ թէ շատ երկչոտ էր։ Քուրոփաթքին կը վախնար թէ մի' գուցէ անոր կորսուածներէն վեր բան մը պահանջեն Տաշի մէջ որդեգրուած կողմնակի ձեռնպահութեան, բայց այդ ձեռնպահութիւնն ալ իր կարգին կը ճնշէր զինուորներուն վրայ, անոր ջանքերը ամլութեան դատապարտելով եւ ձախողուածի մը ենթարկելով։ Ինչպէս յայտնի է, իրողութեանց նախորդութեան շուրջ, Մարտ 5էն սկսեալ մեծ ճակատամարտը սկսաւ Մուքտէնի առջեւ. երկու գլխաւոր օրերը ունէր. մէկը՝ Մանտոմբան կողմը եւ միւսն ալ դէպ ի Սին-Մին-Թինկի ճամբան՝ Թոնշոյի շրջա-

կայքը։ Մա՛ուան այդ երկու գօտիներուն մէջ ռուս զինուորները դիւցազնութիւն ցոյց կու տային։ Եան-Սի-Թուն մէջ կը փութային Չէրիքովի զօրավարին չորս կողմը, կը համբուրէին անոր ձեռքերը եւ հագուստին ծալքերը, հին ատենին խառնուած սովորութեամբ մը, եւ յետոյ կ'երթային մեռնելու, անոր սիրոյն համար։ Մարտ 7ին Թոշինկոյի մէջ կերեւուքսի հետ կը յարձակէին, դրօշները պարզած եւ սուինները ծոած՝ ռուսական ձեւով. ամէն կողմ անսահման անձնուիրութիւն ու առիւծութիւն կար եւ մահուան կը դիմադրուէին։ Եւ այդ բոլոր ջանքերուն վարձատրութիւնն էր այն որ, մարտ 8ին, Ճապոնները գրաւած էին Բաշիոյեան ու Սանտուվան։ Մուքտէնի շուրջը օղակը փակուած էր, եւ վերջապէս անհետանալու չէանկէն պատռած էին, ուր, ինչպէս Ֆրանսուա Ա. ըսած է Բավիի, Ճապոնները կրցան պարծենալ թէ ամէն բան կրցած են յափշտակել Ռուսերէն, «պատիւէն զատ»։

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ընդդիմութիւնը անճարելի.— Ռուսներուն եւ Ճապոններուն կորուստները — Չինական երկաթուղին։

Բարիզ, 15 մարտ.— Բթի Ժուռնալի Բեդերսպուրկի թղթակիցը առաջ տեղեկութիւն առնելով կը ծանուցանէ թէ Քուրոփաթքին զօրավարը հեռագրեր է Նիքոլա կայսեր թէ իրեն համար անկարելի կ'երեւայ երկար ատեն դիմանալ Թիէ-Լինկի մէջ, ուր Ճապոնները անդադար կը նեղեն զինքը։ Կարող եւ կազմակերպուած հարիւր հազար զինուոր միայն ունի։ Այնպէս կը նկատէ թէ աւելի աղէկ է Խարպին քաշուիլ, ուր պիտի կրնայ պաշտպանութեան զօրաւոր միջոցներ գտնել եւ դիւրութեամբ հաղորդակցութեան մէջ ըլլալ Վլատիվոսթօքի հետ։ Կ'ըսուի թէ Քուրոփաթքին կը կարծէ որ իր զինուորները ապահով վիճակի մէջ չեն Թիէ-Լինկ եւ կը վախնայ թէ մի' գուցէ իր հաղորդակցութիւնները խզուին Խարպինի հետ։

Լոնտոն.— Թոքիոյէն հետեւեալը կը հեռագրեն Թայմզի.— Ռուսերուն ձեռքէն առնուած դրօշներէն մէկը կը վերաբերի 16րդ զօրաբանակին, 41րդ զօրաբաժինին 161րդ գունդին։ Թոքիոյի մէջ կը կարծուի թէ Ռուսերուն կորուստը հասած կրնայ ըլլալ երկու հարիւր հազար հոգի է, որոնց 50,000ը գերի ինկած են։ Ճապոնները շատ հանդարտ են իրենց յաղթանակներուն հանդէպ։

— Թոքիոյէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի.— Ճապոնական կառավարութեան պաշտօնական ցանկին մէջ կան 141 գնդապետ մեռեալ եւ 752 վիրաւոր։

— Չինաց արտաքին գործոց նախարարութիւնը Ճապոնի դեսպանին երախտագիտութիւն յայտնեց Օյամա մարշալին ընթացքին համար որ հրամայած էր իր զինուորներուն յարգել Մուքտէնը։

— Բէքինէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ Ճապոն կ'ուզէ հոս առնել ալ Չինացիներուն տուած առաջարկը, Նիու-Չուանկէն Սին-Մին-Թինկ երկարող երկաթուղիին վրայ կառավարումերու երաշխաւորութեան դադարմանը մասին։ Չին եթէ երթեւեկութիւնները վերսկսիլ չկրնայ, Ճապոնները իրաւունք պիտի ունենան հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Ճապոններուն պայմանները — «Ժուռնալ»ի թղթակիցը գերի ինկած.— Բորթ-Արթուր.— Ռուսական նոր բանակը.— Հաշտութեան զրոյցները։

Ուաշինկթըն, 15 մարտ.— Ճապոնական դեսպան Պ. Թագահիրա բացարձակապէս կը հերքէ այն լուրը թէ իր կառավարութիւնը հաշտութեան առաջարկութիւններ ըրած ըլլայ։ Չմերժելով որ անհրաժեշտութիւնները քննելու Ճապոնի պահանջները, ըսաւ թէ ինչ պայմաններով հաշտութիւն կնքել կ'ուզէ, բայց այդ պայմանները փոխուած են պատերազմի ընթացքին հետ։ Ճապոնի դեսպանը յարեց թէ առաջարկութիւնները պէտք է Ռուսիոյ կողմէն ըլլան։ Նիքոլա կայսրը եւրոպական դաշնակիցներէն իմացեր է որ Ճապոն պատրաստ է ընդունելի պայմաններ առաջարկել, որոնց մէջ կայ Բորթ-Արթուրի դարձումը Ճապոններուն կողմէ, Քորէայի Բերլինի վրայ եւ պատերազմական տուգանք մը։

Բարիզ.— Ժուռնալ հեռագիր մը ստացած է Լա-Բիշալէն ծանուցանելով թէ իր թղթակիցը՝ Պ. Լիւտովիք Նոտօ Մուքտէնի մէջ գերի ինկեր է եւ Ճապոն պիտի տարուի, ուր կը յուսայ թէ ազատ պիտի արձակուի։ Ճապոնները շատ բարեկրթութեամբ կը վարուին անոր հետ։

Լոնտոն.— Բորթ-Արթուրէն վերադարձողները կ'ըսեն թէ քաղաքին ամբողջութեան վերականգնութեան տակ մեծ փոփոխութիւններ տեղի ունեցած են։ Առաջին օրուան անկման գործունէութեան յաջողած է լքուած մը։ Նաւահանգիստը ներսն ալ ընկղմած նաւերուն ձեռք դպչելու չկայ։

Բեդերսպուրկ.— Մանչուրիոյ ռուսական նոր զօրաբանակը պիտի բաղկանայ անձնապահ երկու զօրաբաժիններէ, եւ հաւանօրէն հեծելներու երկու զօրաբաժիններէ ու թնդանօթաձիգներէ։

Բարիզ.— Տեղական թերթ մը, հաւանութեան վրայ յօդուած մը հրատարակելով, կը յայտարարէ թէ Զարին կողմէ հրամայուած պատերազմը, մինչեւ վերջը առաջ տանելու ձեւով, պիտի դադրի, եթէ Ճապոն հաւանի դրամական տուգանք չպահանջելու, ոչ ալ Ռուսիոյ համար բարոյական անպատիւ դիրք մը, վասն զի Ռուսիա պէտք է պահէ իր կարգն ու առանձնաշնորհումները՝ իբրեւ ասիական մեծ տէրութիւն։

Նիւ-Եորք.— Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ յոյս կայ որ շաբաթ մը չանցած, Ճապոն ճշգրիտ դիմում մը ընէ ի նպաստ հաշտութեան։ Ճապոնի պայմանները այնքան չափաւոր են որ Ռուսիա անշուշտ պիտի ընդունի զանոնք։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 մարտ.— Մոր-ինկ Բոսթ Շանկայէն կ'իմանայ թէ Զաքրէն, Մանչուրիոյ պաշտօնատար մը, Մանչուրիոյ փոխարքայ կարգուեր է։ Նոր փոխարքան տեսակցութիւն մը ունեցեր է Մանչուրիոյ ճապոնական դեսպանին հետ եւ այս օրերս ճամբայ կ'ելլէ դէպ ի Մուքտէն։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Քուրոփաթքին զօրավարը կը հեռագրէ մարտ 16 թուականով.— «Մեր բանակներուն վերջապահ գունդը մարտ 15ին ճակատամարտ մը կատարեց Թիէ-Լինկի հարաւային արեւելեան բարձունքներուն վրայ եւ դիրքերը դէպ ի հիւսիս քաշուեցաւ, առանց սպառնալու թշնամիին կողմէ։ Մարտ 16ին մեր բանակները շարունակեցին դէպ ի հիւսիս նահանջել։ Մարտ 15ին Թշնամիները գրաւեցին Ֆանուզ քաղաքը, որ կը գտնուի Թիէ-Լինկի հարաւային արեւմտեան կողմը, քանի քիլոմեթր հեռաւորութեամբ։»

— Քուրոփաթքին զօրավարը ուրիշ հեռագրով մը կը ծանուցանէ Զարին թէ իր հրամանին համաձայն, մարտ 17ին Լինեվիչ զօրավարին յանձնած է Մանչուրիոյ ռուսական բանակներուն հրամանատարութիւնը։

ԹՈՔԻՕ.— Մարէշալ Օեամա կը հեռագրէ.— «Մարտ 16ին մեր զօրքերը Լիաօհոյի արեւելեան կողմը ցիր ու ցան եղող ռուսական ուժը հեծելագունդեր եւ յետոյ գրաւեցին Թիէ-Լինկի հիւսիսակողմը գտնուող բարձունքը։ Լիաօհոյի կողմէն մեր զօրքերը ամբարձեցին նահանջող Թշնամին, որ բաղկացած էր հետեւակ զօրաբաժինէ մը եւ քանի մը հեծելագունդերէ։»

ՎԻԷՆՆԱ.— Ռուսական բանակին հետեւող աւստրիացի զինուորական կցորդներէն զօր-գնդապետ Չիւլէքը Խարպին կը գտնուի։ Իսկ հարիւրապետ Ցերթիցքի մասին ո եւ է լուր չէ առնուած դեռ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճապոնական դեսպանատունը հետեւեալ հեռագիրը կը հաղորդէ.— «Երկու հարիւր ռուս զինուորներ երկու սպաներու հետ մեր զօրաբաժիններուն հանդիպեցան Թիէ-Լինկի ճամբուն արեւելեան կողմի լեռներուն մէջ եւ անձնատուր եղան, տեսնելով թէ անկարելի է դիմադրել։ Մեր զօրքերը ուրիշ ռուս զօրաբաժիններ ալ գերի բռնեցին միեւնոյն շրջանակին մէջ։ Այս գերիներուն թիւն է հինգ սպայ եւ 500 զինուոր։»

ԲԱՐԻԶ.— Խարպինէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ռուսական ուժերուն մէկ մասը Զանկ-Ցաւ հասած է եւ թէ ուժգին թնդանօթաձգութիւն մը սկսած է դէպ ի հարաւ, Ֆոյաւէնի կողմը, ուր կը կարծուի թէ ռուս վերջապահ գունդը հոն կը մղէ Ճապոններ։ Նոյն հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ ռուսական Դ. զօրաբանակը, ինչպէս նաեւ չորս նոր զօրաբաժիններ, որոնք իբրեւ օգնական ուժ ղրկուած էին փոխարքայի միջոցին, ամբողջութեամբ Խարպին հասած են։ Այս զօրքերուն մէկ մասը Զանկ-Ցաւ ուղեւորուած է, նահանջող բանակին օգնութեան հասնելու համար։

— Թոքիոյէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ճապոնները մարտ 16ին գրաւեր են Թունհուան քաղաքը, ուրկէ Քիրինի վրայ կը քալեն, դէպ ի արեւելք առաջանալով։ Ռուսական կարեւոր ուժեր կը գտնուին Հայլանկչոնի մէջ (Քիրինի ճամբուն վրայ)։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ Բալթիքի եւ Օդեսայի նաւարաններէն իւրաքանչիւրը երկու նոր թորփիլաձիգ չինած է որոնք Ֆիրմաշոյի նորահաստատ նաւային կայանը ղրկուեցան։

— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Քուրոփաթքինի պաշտօնանկութեան դրդիչ եղած են կարգ մը արքունական պաշտօնատարներ որոնք բոլորովին հակառակ են իրեն։ Այս թշնամութեան պատճառը այն է որ Քուրոփաթքին բարձր ազնուականութեան մը չի պատկանիր, աստիճանաւորութեան պաշտօնին արժանի ըլլալու համար։

— Պարոն Սուէյմացեւ, Ճապոնցի ծանօթ դիւանագէտը, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ պատերազմին մասին.— «Ճապոն պէտք եղած դրամական միջոցները ունի մինչեւ 1906 մարտ առանց դժուարութեան շարունակելու համար պատերազմը։ Դէպքերու ընթացքը հիմա այնչափ նպաստաւոր է Ճապոնի համար որ մեր շահուն համաձայն է հաշտութիւն կնքել այժմ. որովհետեւ եթէ մեր նախատեսած հեռապատկերը իրականանայ, պիտի կրնանք աւելի զօրաւոր պայմաններ պահանջել, ինչպէս նաեւ աւելի բարձր տուգանք մը։ Սակայն եթէ արդի պարագաներուն մէջ հաշտութեան բանակցութիւնը սկսինք Ռուսիոյ հետ, դեռ բաւական ռուսական հող մը յանձնելու չէ որ պիտի կրնանք պահանջել։»

— Զրոյց կը պտտի թէ Նիքոլա Նիքոլայեւիչ մեծ դուքսը ընդունած չըլլալով Մանչուրիոյ բանակին սպարապետութիւնը, այդ պաշտօնին պիտի կոչուի Տրագոմիրով զօրավարը։

— Մարէշալ Օեամա կը հեռագրէ թէ Ճապոնները կը պատրաստուին պաշարել Վլատիվոսթօքը, ուր մեծ թուով զինուոր ղրկուած է արդէն։

ՊԵՐԼԻՆ.— Կ'ըսուի թէ Անգլիա մօտերս պիտի պարպէ Ուէյ-Հայ-Ուէյը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Անգլիոյ դեսպանը 100,000 անգլիական ոսկի տուգանք պահանջեց Նայթ Քըմենտըր շոգենաւին համար, զոր վեց ամիս առաջ Վլատիվոսթօքի մէջ ռուս նաւատորմիղը ընկղմած էր։ Ռուսական կառավարութիւնը առաջարկեց իրաւաբանական ատեանի մը յանձնել այս խնդիրը։ Շոգենաւին տէրն ալ իր մասին հատուցում մը կը պահանջէ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 մարտ.— Ռուիթէր հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Մանչուրիոյ իր թղթակցէն.

«Լինեվիչ զօրավարին հրամանատարութեան տակ գտնուած ռուսական զօրաբաժինները Ֆանկայի մօտ բաւական ամրութեան մը ենթարկուելով նեղը մտեցին։ Ճապոնները գրաւեցին Սավանկանը կամ Սանկանը՝ Ֆոյաւէնի եւ Քիրինի մէջտեղը։ Թիէ-Լինկի ճակատամարտէն ետքը նահանջող ռուս զինուորները հետզհետէ կը համախմբուին մէկ կէտի վրայ։»

— Մանչուրիայէն հետեւեալը կը հեռագրեն «Սէնթրէլ Նիուզ»ի.

«Ճապոնական զինուորները որոնք Ռուսները կը հալածեն, չորրորդ օրը Լիաօ-Հօ գետին ալ կողմի բարձունքները գրաւելէ ետքը, սկսան ամրացնել Ռուսները։ Ճապոններուն ձեռքը անցած ռուս գերիները կը հաստատեն թէ Թիէ-Լինկի ճակատամարտէն ու նոյն տեղին գրաւումէն ետքը ռուսական զինուորները երեք մասի բաժնուած նահանջեր են զանազան կողմեր։ Կը կարծուի թէ Ռուսները Ֆոյաւանի իրենց դիրքերը թողելով Ցու-Շու-Լինկ քաշուած են։»

— Մուքտէնէն կը հեռագրեն թէ Ճապոնները կը շարունակեն հալածել Ռուսները եւ թէ ճակատամարտ մը ետքը գրաւեր են Շին-Թինկի մօտ եւ Լիաօ գետին ալ կողմը քանի մը դիրքեր որոնք զինուորական տեսակէտով կարեւորութիւն ունին։

— Լինեվիչ զօրավարը իր բանակները հաւաքեց Զանթու քաղաքին հիւսիսային կողմը։ Լինեվիչ զօրավարը, Խարպինէն նոր զինուորներ ստացած ըլլալով, որոշեց պաշտպանել ռուսական դիրքերը, որով մեծ ճակատամարտ մը մօտալուտ է։

— Լինեվիչ զօրավարը հեռագրեց Նիքոլա կայսեր թէ Մանչուրիոյ ռուսական բանակին ընդհանուր հրամանատարութիւնը ձեռք առած է։

— Կը սպասուի կայսերական հրամանագիրն որ դրօշի պիտի կոչէ Մանչուրիա ղրկուելիք չորս հարիւր հազար զինուորները։

ՊԵՐԼԻՆ.— Բեդերսպուրկէն առնուած լուրերու նայելով, զինուորական մեծ խորհուրդը պատերազմին շարունակութիւնը որոշելով հանդերձ, նկատողութեան առեր է նաեւ այն խնդիրը թէ հաշտութիւնը ինչ տեսակ պայմաններով կրնայ ըլլալ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պատերազմի դաշտէն առնուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ Օեամա մարէշալը կ'աճապարէ դէպ ի զինուորական սահմանագլուխը քալելով նեղ տեղ մը շրջապատել Ռուսները որոնք փորձեր են մինչեւ Խարպին նահանջել, առանց կենալու։

ԲԱՐԻԶ.— Խարպինէն կը հեռագրեն թէ Ճապոններուն վարչութեանը տակ գտնուող տասը հազար Թունկուզներ Չինաց սահմաններէն գալով Խարպինի արեւմտեան կողմը՝ Սանկալիի գետին վրայ Պուսսու քաղաքին դէմ յարձակեր են։

— Բեդերսպուրկի մէջ զրոյց կը պտտի թէ Չինաց չէզոքութեան բանաբանուելու խնդիրը։ Ռուսիոյ արտաքին գործոց պաշտօնատունը Չինաց եւ միւս տէրութեանց ղրկուելիք ծանուցագիր մը կը պատրաստէ։

— Ֆոյաւէնի հիւսիսային կողմը՝ Հաւնցանի մէջ համախմբուած ճապոնական բանակին քանի հազար հոգի, իբրեւ յառաջապահ, Ռուսիոյ ծովեզերեայ նահանգին սահմանագլուխը անցնելով Բասիէթի ծովածոցին հիւսիսային կողմը տեսնուեր են։

ՊԵՐԼԻՆ.— Նախարարապետ ֆոն Պիւլով կ'ըսէ այն յայտարարութիւնը թէ Գերմանիոյ հրապարակները գոց են երկու պատերազմիկ տէրութիւններուն առջեւ, ճշմարիտ է, կ'ըսուի, Ճապոնը, մօտերս մեծ փոխառութիւն մը հանելու համար Պերլինի մէջ։

— Քաղաքական շրջանակներուն մէջ բացարձակապէս կը հերքեն այն լուրը թէ Ֆրանսայի, Ռուսիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ գաղտնի համաձայնութիւն մը գոյացած է Մանչուրիոյ, Մանկոլիոյ եւ չինական Թուրքեստանի ու Տիպէթի նահանգներուն մասին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճապոնները կը հալածեն եւ անընդհատ կը ռմբակոծեն Ռուսները որոնք շարունակ դէպ ի հիւսիս կը նահանջեն։

— Վիլհէլմ կայսրը իմացուց Ճիպրալթարի անգլիական վարչութեան թէ մարտի վերջերը Ճիպրալթար պիտի հասնի եւ հինգ վեց օր պիտի մնայ, Պորթուկալի Թագաւորին այցելելէ վերջը։

ԲԱՐԻԶ.— Թիէ-Լինկէն կը հեռագրեն թէ Ռուսները իրենց բանակին ձախ թեւը հասած են այդ քաղաքէն 250 քիլոմեթր դէպի հիւսիս։

— Լինեվիչ զօրավարը, ռուսական բանակին ժամանակաւոր հրամանատարը, հրահանգ տուեր է սպասել օգնական ուժերուն մօտենալու ժամանակին, ռուսական դիրքերը պաշտպանելու համար։

— Խարպինէն կը հեռագրեն թէ Քուրոփաթքին զօրավարը այդ քաղաքէն անցեր եւ ճամբան շարունակեր է Ռուսիա դառնալու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մուքտէնէն կը հեռագրեն թէ Չինացիները խիստ համակրալից ընդունելութիւն մը ըրեր են Ճապոններուն՝ երբ անոնք քաղաք մտան։ Հանդէսներ եւ հրապարակային խրախճանութիւններ տեղի ունեցեր են։ Մեծ մտերմութիւն կը տիրէ Ճապոններուն եւ Չինացիներուն միջեւ։

ԱՆԳԼԻԱ

Անգլիոյ վրայ արշաւանք.— Պ. Պալֆուրի յայտարարութիւնը.— Սոմալիլէնտի ցեղերը.— Վիճաբանութիւն նաւային խմբացոյցին վրայ։

Լոնտոն 15 մարտ.— Հարցապնդումի մը պատասխանելով, Երեսփ. Ժողովի երեկի նիստին մէջ, Պ. Պալֆուր ըսաւ թէ անկարելի է արշաւել Անգլիա։ Գալով գաղափարէն արշաւանքի մը Անգլիոյ վրայ՝ կառավարութիւնը մեծ երկիւղ չունի այդ մասին։ Պ. Պալֆուր ծանոյց թէ վաղուան նիստին մէջ նոր դիւրութիւններ պիտի խնդրէ Ժողովէն, խմբագրութեան քուէարկելու համար, խմբական տարին չվերջացած։ Աւելի կը հաւնի թէ կառավարութիւնը կ'ուզէ փակել կարգ մը վիճաբանութիւններ։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը պատասխանեց յայտնելով թէ օրուան նիւթը հրատապ հանգամանք մը պիտի ունենայ։ Սոմալիլէնտի մասին եղած քանի մը հարցումներու պատասխանելով կամս Բէյրի յայտարարեց թէ Անգլիոյ կողմէ պաշտպանուած ցեղերը չեն յարգեր իրենց առանձնաշնորհումները։ Հետեւաբար կառավարութիւնը ազատ կը դնէ ինքզինքը՝ փոփոխութիւններ ներմուծելու այդ ցեղերուն հետ ունեցած յարաբերութեանց մէջ։ Բանախօսը ըսաւ թէ Անգլիոյ թուային կացութեան հեղինակութեան հարկը վարձու արուած չէ։ Ծովային նախահաշւոյն վրայ վիճաբանութիւն բացուեցաւ։ Պ. Ենբալի ուղղութիւնը հրաւիրեց գերման հզօր նաւատորմին վրայ, գանգատելով թէ Անգլիոյ նաւատորմը հաւասար կացութեան մը վրայ չի գտնուիր նաւային ամենէն հզօր երկու տէրութեանց հետ։ Նոր վիճաբանութենէ մը յետոյ՝ 109ի դէմ 252 ձայնով 6,800,000 ֆրանքի վարկ մը քուէարկեց, նաւատորմի պաշտօնեաներու թոշակները վճարելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Բանակին յաւելումը.— Օրինագիծը քուէարկուած.— Զինուորական ծախսերը։

Պերլին, 14 մարտ.— Երեսփոխանութիւնը երեկի նիստին մէջ քուէարկեց խաղաղութեան բանակին յաւելման համար եղած առաջարկը, կեդրոնի կաթոլիկ կուսակցութեան հետ եղած իրաւախոհութեան համաձայն։ 1911 մարտ 31էն սկսեալ տասը վաշտ հեծելազօրքեր պիտի աւելցուին բանակին վրայ։ Կեդրոնի կաթոլիկ կուսակցութենէն Պ. Կրալէր եւ Պ. Քարտորֆ, նախորդ նիստի մը մէջ, հակառակ էին փոխառութեամբ մը հոգալ զինուորական յաւելումներու պատճառաւ առաջ եկած ծախքերը։ Առաջարկողին տուրքի յաւելում մը կատարել այդ ծախքերը ընելու համար։ Կառավարութիւնը համաձայնութիւն յայտնեց։ Գալով զօրանոցներու խնդրին, կեդրոնի կուսակցութեան ծրագիրը ընդունուեցաւ, պատերազմական նախարարին հաւանութեամբ։ 2000 զինուորական գործաւորներու տեղ պիտի դրուին քաղաքացի գործաւորներ՝ սկսեալ նոր օրինագիծին յայտարարութենէն մինչեւ 1910 մարտ 31։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Պ. Ռուզվէլթի ճառը.— Անզգաստ ընտանիքներու եւ ամուսնալուծմանց դէմ։

Ուաշինկթըն, 15 մարտ.— Ընտանիքի մայրերու ազգային համաժողովին մէջ Պ. Ռուզվէլթ ուժգին յարձակում մը ըրաւ մալթուսականութեան (զաւակ չունենալու վարդապետութիւն) եւ դիւրաւ տեղի ունեցած ամուսնալուծմանց դէմ։ Դատապարտեց անզաւակ ընտանիքները։ Պ. Ռուզվէլթ կ'անարգէ ամէն անոնք որոնք չեն ուզեր զաւակ ունենալ, մալթուսեան, նկարագրի տկարութեան, անձնասիրութեան պատճառաւ։ Այդ կարգի ամուսնալուծմանց կը վերագրէ ամերիկեան ընտանիքներու նուազումը։ Կատարուած անհաշիւ թիւով ամուսնալուծմանց աղէտքը առջեւ բերելով՝ Մ. Նահանգաց նախագահը երկիւղ կը յայտնէ ամերիկեան ընտանիքին եւ ընկերութեան ապագային համար։ Պ. Ռուզվէլթ կը կարծէ թէ ընտանիք մը երբ երկու զաւակի տէր է, բաւական չէ կատարած իր պարտքը մարդկութեան հանդէպ։ «Աճեցէք եւ բազմացարուք» աստուածաշնչական պատուէրը Պ. Ռուզվէլթէն աւելի թեժ հետեւող մը չէ ունեցած։

ԱՂԷՏԱԼԻ ՀՐԴԵՀ ՄԸ

Հրդեհ Նիւ-Եորքի գործաւորական թաղին մէջ.— Բազմաթիւ մեռեալներ ու վիրաւորներ.— Արկածին պատճառը։

Նիւ-Եորք, 15 մարտ.— Երէկ, հոս պատահած հրդեհի մը մէջ քսան հոգի մեռան եւ տասնչորս հոգի վիրաւորուեցան, որոնց հինգը ծանրապէս, Քաղաքին արեւմտեան թաղին մէջ հաստատուած մեծ տունէ մը բռնկեցաւ հրդեհը, ուր գործաւորական խիտ բնակչութիւն մը կը գտնուի։ Զոհերուն մեծ մասը Լեհ Հրեաներ են։ Հրդեհը շուտով տարածուեցաւ, տան մէջ բնակող երկու հարիւր վարձակալները տակաւին քնացած, Հրշէջները աղաղակներուն ձայնով պատուհաններէն իջուցին շատ մը մարդիկ։ Դժբախտաբար անոնք ծանր վէրքեր ստացած ըլլալով չկրցան կրնան մեռնելէ ազատիլ։ Կը կարծուի թէ հրդեհը, որ ամբողջովին հրոյ ճարակ դարձուցած է տունը, ներքնայարկը գտնուող գաւիթի լամբարէ մը առաջ եկած ըլլայ։ Զոհերու շատութեան պատճառներէն մէկն եր ելքի ճամբաներուն խճողուած ըլլալը, որով չկրցան իրենց նպատակին հասնիլ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Սանիէի աստիճանը տրուեցաւ Երկրագործական Պանքայի հաշուեքննութեան դիւանին միւմէյյիզ Պէհճէթ պէյի եւ Ելթըզի դասուին հաշուակալ Նաճի էֆ.ի։

— Արշիպեղագոսի կղզիներու Քաջբաշ գաւառակին գայմագամի օգնական անուանուեցաւ կայս. երկրագործական վարժարանին շրջանաւարտներէն Սալիհ Զէքի էֆ.։

— Երզրումի կարգի Մէճլիսին պատուաւոր անդամ նշանակուեցաւ Է. Թաղրոյ գաւառին կառավարիչ Քեազիմ էֆ.ի։

— Ազարեմբէ նշանակուեցաւ ծովային նախարարութեան արձանագրութեան դիւանին տեսուչ Ալի պէյի։

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔԵՐԸ.— Իբրեւ արդիւնք կայսերական Իրատէին, որով Կ. Պոլսոյ մէջ հացի պատրաստութեան առթիւ աւելի շատ տեղական ալիւրները կը գործածուին, հիմակուան վերջացող տարուան մէջ Կ. Պոլիս ներածուած օտար ալիւրները երկու հարիւր քսան հազար պարկ պակաս եղան՝ բաղդատմամբ նախորդ տարուան։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, երէկ առաւօտ, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի պալատը երթալով տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ ՕՐԷՆՔԸ.— Զանազան պաշտօնատանց նկատմամբ որ դրոշմաթուղթի կանոնագիրը քննութեան ենթարկուած ըլլալով, անոր նկատմամբ փոփոխութիւններ կը կատարուին, որպէս զի բարեփոխել կանոնագրին գործադրութիւնը սկսելով պաշտօնեաներուն եւ ժողովուրդին՝ կանոնագրին տրամադրութեանց ընթերցանուելուն համար պայմանաժամ մը սահմանել՝ պաշտօնական տրամադրութեանց գործադրութեանը մասին, նաեւ միւս կողմէ ալ որպէս զի հիմնական կանոնագրին հրատարակութենէն ի վեր պակաս արժէքով փակցուած եւ կանոնական տրամադրութեանց համաձայն չկնքուած դրոշմաթուղթերուն համար թէ տուգանք եւ թէ ընդունուելիք դրամական տուգանք չպահանջուի. միայն տասը թերթերը լրացուին։

— Դրոշմաթուղթի կանոնագրին վրայ տրամադրութիւնը պիտի աւելնայ թէ պարտք բռնելու համար տրուած արտօնագիրները հարիւր եւ լրագիրներու արտօնագիրներն ալ տասը դրուշնոց դրոշմաթուղթի ենթակայ ըլլան։

— Բարենպաստ հաստատութեանց եւ վաճառականներու ի նպաստ տրուելիք պարգեւագիրներու, նաւագնացութեան եւ թատերական ներկայացումներու արտօնագիրները եւ կրթական նախարարութեան ցոյց տրուած բարձրագոյն եւ երկրորդական վարժարաններու վկայականներուն վրայ նոյն նախարարութեան կողմէ երբ «տեսնուած» գրուի, այդ ծանօթագրութիւնը դրոշմաթուղթի ենթարկուի։

— Նախկին պաշտօնին վերաբերեալ հրամանագիրներն ալ դրոշմաթուղթի ենթակայ պիտի ըլլան։

— Մաքսատանց մէջ քննուած ապրանքներու վերաբերեալ գրութիւններու վրայ նշանակուած ծանօթութիւնները եւ քննութեանց արդիւնքը պարունակող տեղեկագիրները դրոշմաթուղթէ զերծ պիտի ըլլան։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Կայս. զինուորները բոլորովին նուաճեր են Կէվկիլի մէկ երկուք եղած աւազակներու խումբը, որ Ինճէ-Գարասու հողերէ կը բաղկանար։

ՊԱՂՏԱՏԻ երկաթուղիին Ընկերութեան վարչական Խորհուրդը, Պերլինի մէջ, նկատողութեան առած է Էրէյլիէն Հալէպ շինուելիք մասին յատակագիծերը։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.— Խտիվէի Մէմբի շոգենաւը չորրորդ օրը Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց, 632 ուխտաւորներով, որոնց ամենքն ալ բժշկական քննութեան ենթարկուելով հաստատուեցաւ թէ առողջական վիճակնին գոհացուցիչ է։ Այդ շոգենաւը փետր. 17ին Ճիտտայէն ճամբայ ելած էր 1209 ուխտաւորներով, որոնցմէ ամենք ալ ժամանակին նաւահանգիստներ իջած են։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան նոր խորհրդական Պ. Պոբ չորրորդ օրը Կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով։

ՍԵՒ ԼԵՌԱՆ կառավարութիւնը Տանիլօ պատուանշանին աստիճանը տուաւ Լոնտոնի օսմ. դեսպան Միւզուրուս փաշային։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ վարչութիւնը որոշեց յառաջիկայ ապրիլ 15էն սկսեալ շաբաթը երեք անգամ կատարուած շոգենաւի երթեւեկութիւն մը հաստատել Պէյքոզի եւ Պէյլէրպէյի մէջտեղը։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ երկաթուղիին հոսկայ Գերմանիոյ մէջ շինել տրուած վագոններէն հատ մըն ալ շաբաթ օրը Սիրքէճի բերուեցաւ՝ [illegible]։

ԿՐԿԻՆ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Ցայտնի է թէ, կ'ըսէ Մոնիթէօր, կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ երկու տեսակ պաշտօն ունեցող պաշտօնատարները միայն մէկէն բարձրագոյն պաշտօնին ամսաթոշակը ստանան։ Սակայն նկատելով որ երկրորդ աստիճանի պաշտօնին ամսաթոշակը, կատարուած ծառայութեան համեմատութեամբ անբաւական է եւ եթէ մասնաւոր պաշտօնեայի մը յանձնուի, աւելի ամսաթոշակ վճարել հարկ պիտի ըլլայ, ուստի նախորդ Իրատէին որոշումը, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, այդ կըրկին ամսաթոշակի դրութիւնը պիտի պահուի, եւ միանգամայն գործադրելի պիտի ըլլայ Թաղապետութեանց [illegible] հակառակ Իրաւարարներու անգամ բժիշկներուն նկատմամբ որոնք ներքին գործոց նախարարութենէն կը ստանան իրենց ամսաթոշակը։

ՊԱԿԱՍ ԿՇՌՈՂ ՀԱՑԵՐ.— Քաղաքապետութիւնը հիմակուան վերջացող տարւոյն Թաղապետական բոլոր շրջաններէն 276,903 օխա հաց գրաւեց՝ իբրեւ պակաս կշռող։ Այդ հացերը բաշխուեցան Համազգային Անկելանոցին, կանանց հիւանդանոցին եւ աղքատներուն։

ՄԱՀԱՑՈՒԹԻՒՆ.— Փետր. 26էն մարտ 4 Կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 323, որոնց 202ը՝ իսլամ (105 այր եւ 97 կին), 104ը քրիստոնեայ (54 այր 50 կին) եւ 17ը հրեայ (13 այր, 4 կին)։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ բժիշկներէ բաղկացած յանձնաժողովի մը կողմէ պատրաստուած դեղերու «ֆորմիւլէր» մը պիտի ղրկուի զինուորական բոլոր հիւանդանոցներուն։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ.— Զեննէս պաշտօնաթերթը որոշեց Մախսուսէի վարչութիւնը աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելով օսմ. բոլոր եզերքներուն համար, հասու թէ մօտ. շոգենաւային երթեւեկութիւններ հաստատել։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ արգիլելու պաշտօնով տասը շոգենաւեր պիտի շինուին՝ օսմ. ծովեզերքներուն վրայ հսկելու համար։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ Նահանգին մէջ վարժարան մը պիտի հաստատուի՝ ոստիկան-զինուորներու մարզանքներուն համար։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ նոր կուսակալ Ֆէհմի պէյ, Նահանգին կեդրոնը ժամանելով, պաշտօնին ձեռնարկեր է։

ԱՏԸՆԻ նահանգին մէջ ոստիկաններուն թիւը պիտի աւելցուի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը ծանոյց ամէն կողմ՝ ձեռնարկել [illegible] եւ ամբողջութեամբ գանձել տուրքերը։

«ԷՍՐԱՐ»Ի ԱՐԳԵԼԸ.— Զեննէս պաշտօնաթերթը ծանոյց ամէն կողմ որ թէ՛ փոշիի ձեւով եւ թէ ուրիշ վիճակի մէջ գտնուած «էսրար»ները փճացուցուին եւ տէրերն ալ օրէնքին տրամադրութեանց ենթարկուին։

ԻՊՐԱՀԻՄ ՊԷՅ, քանթարի վարչութեան Տնօրէնը, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, [illegible] գիշերը մեռաւ։

ՊԷՐԱՅԻ հուգուգի երկրորդ դատարանին նախագահ Հաճի Րիֆաթ էֆ. ալ գիշերը մեռաւ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ պապական Նուիրակ Մոնսէնեէօր Թօլի Բօրչէլլի երէկ առտու Կ. Պոլիս ժամանեց։ Ֆրանսական դեսպանատան շոգենաւակը, ուր կը գտնուէին դեսպանատան երկրորդ քարտուղարը եւ պապական Նուիրակի փոխանորդը, ընդառաջ գնաց եւ Մոնսէնեէօր Բօրչէլլին ցամաք առաջնորդեց։ Պապական Նոր Նուիրակը հանդիսաւորապէս գնաց Սէնթ-Էսփրի եկեղեցին, ուր աղօթքներ կատարուեցան։

—Մոնսէնեէօր Բօրչէլլի, երէկ, այցելութիւն տուաւ ֆրանսական դեսպանին եւ բոլոր պաշտօնեաներուն։

ԻԶՄԻՐԻ մաքսատան վերջացող տարւոյն հասոյթը նախորդ տարիէն 34,000 ոսկի աւելի եղաւ։

«ՄՈԼԹՔԷ» ՇՈԳԵՆԱՒԸ.— Երէկ իրիկուն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց Համպուրկ-Ամերիքա-Լինիէ Ընկերութեան Մոլթքէ շոգենաւը, ուր կան 275 գերման եւ ամերիկացի զբօսաշրջիկներ։ Ասոնց մէջ կան գերմանական բարձրաստիճան անձինք։ Մոլթքէ փետր. 7ին (Ն. Տ.) Նիւ-Եորքէն ճամբայ ելլելով Մատէրա, Քատիքս, Ճիպրալթար, Մալակա, Ալժէ, Ճէնովա, Վիլֆրանշ, Սիրակուզա, Մալթա, Աղեքսանդրիա եւ Եաֆա հանդիպած է։ Զորեքշաբթի օր ասկէ պիտի մեկնի Պիրէոն եւ անկէ Նիւ-Եորք, ուր պիտի ժամանէ ապրիլ 3[16ին։ Զբօսաշրջիկները, երէկ, այցելեցին Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ պանքային կողմէ Սէլանիկի մէջ հաստատուելիք ճիւղը մարտ 28ին պիտի բացուի։ Նպատակ ունի օսմ. երկիրներու մէջ Ռումանիոյ վաճառականութեան եւ ճարտարարուեստութեան զարգացումը ապահովել, ռումանացի վաճառականներուն փոխառութիւնները զեղչել, արհեստաւորներուն փոխառութիւն ընել, անասնաբոյծներուն փոխառութիւն ընել եւայլն։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ լեռներու ձիւներուն հալելէն եւ Ակիւպի կողմը տեղացած անձրեւներէն զանազան գետեր յորդեր են։ Կարգ մը ագարակներու մէջ հունձքերու, անասուններու եւ շէնքերու վնասներ պատահեր են։

ՉԻԹԷՆԻՆԵՐՈՒ տեսակին եւ գործածութեան նկատմամբ ընդարձակ ծրագիր մը մատուցուեցաւ Ձեռնհաս պաշտօնատունին, որ զայն քննելէ ետքը անոր գործադրութիւնը պիտի յանձնարարէ ամէն կողմ։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ!!!. — Ferd. Thürmer'ի դաշնակի վաճառատունը, որուն գերազանցութիւնը ամէնուն կողմէ ճանչցուած է Կ. Պոլսոյ մէջ, փոխադրուած է Պէրա, Մեծ Փողոցին վրայ, Ազնաւուր անել փողոցը, Թիւ 18, Կալաթա-Սէրայի դիմաց։ 10—15

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը շաբաթ օր իր հետ ունենալով Ա. գործակատար Ֆէհիման Արիս էֆ.ն, Կայս. Դուռը գնաց։

— Ս. Պատրիարքը երէկ իրիկուն Մայր եկեղեցւոյ մէջ սկսաւ իր Մեծ-Պահոց քարոզները եւ ի ներկայութեան երկսեռ բազմութեան, շարունակեց «Հաւատով Խոստովանիմ»ի մեկնութիւնը, խօսելով «Աղբիւր անմահութեան» հատուածին վրայ։

— Պապական Նուիրակ Մոնսէնեէօր Թօլի Բօրչէլլի երէկ մայրաքաղաքս հասնելուն առթիւ, Ս. Պատրիարքին կողմէ բարի գալստեան այցելութիւն տուին Տ. Բոգգէն Վրդ. եւ գործակատար Արիս էֆ.։ Հայ Հռոմէականաց Կ.-Պատրիարքին կողմէ ներկայ էր Տ. Աւետիս արքեպս.։

— Ս. Պատրիարքը երէկ Կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհուրդը Պատրիարքարան հրաւիրելով, յանձնարարեց որ նախորդ տեսուչ Պօլատեան էֆ.ն կրկին ընդունուի վարժարանին ուսուցչական մարմնին մէջ։

— Ազգ. Հիւանդանոցի յառաջիկայ 1906 տարւոյ պիւտճէն պատրաստուած եւ ներկայացուած ըլլալով, Ս. Պատրիարքը անոր բաղդատութիւնը եւ քննութիւնը յանձնած է Տ. Վահան Ծ. Վ. Տէր Մինասեանի։

— Արմաշի վանահայրական փոխանորդ Տ. Թորգոմ Վ., որուն Դպրեվանքին վերաբերեալ գործերու համար Կ. Պոլիս գալը ծանուցինք, շաբաթ օրը Պատրիարքարան երթալով տեսակցեցաւ Ս. Պատրիարքին հետ՝ վանքին վերաբերեալ գործոց մասին։

— Խառն Ժողովը ատեն մը առաջ վաւերացուցած էր Ազգ. Հաստատութեանց շարժական եւ անշարժ ստացուածոց պահպանութեան համար կանոնագիր մը զոր պատրաստած էր Ս. Պատրիարքը։ Այդ կանոնագիրը Պատրիարքարանի կողմէ ղրկուեցաւ պատկանելոց։

—Երուսաղէմի մէջ վանքին պատկանեալ կարգ մը կալուածներ կան, որոնց տուրքերը տարիներէ ի վեր անվճար մնացած ըլլալով, մէկ քանի ամիս առաջ պահանջուած էին պատկանեալ իշխանութեան կողմէ։ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը դիմում ըրած է Կայսերական կառավարութեան եւ գրած է Պատրիարքարան, որպէսզի այդ տրոց վճարման համար միջոց մը եւ դիւրութիւն մը ընծայուի։

—Կէտիկ Փաշայի վարժարանին համար կրթական մասնախումբ մը ընտրուեցաւ երէկ Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ, որոնք այդ դպրոցին մատակարարական գործերուն պիտի հսկեն, թոշակները պիտի գանձեն եւն.։

—Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց Դասուն նոր Տնօրէն Խորհուրդին ընտրութիւնը յետաձգուեցաւ յառաջիկայ կիրակի օրուան, վասն զի հրաժարեալ Տնօրէն Խորհուրդը դեռ իր երկու տարուան մատակարարական հաշիւներուն պատրաստութիւնը լըրացուցած չէ։

— Պատրիարքարանի Դիւանապետ Բարթող էֆ. Թէլեան, որ շաբաթէ մը ի վեր անհանգիստ ըլլալով իր բնակարանը կը մնար, ապաքինած ըլլալով, այսօրուընէ իր պաշտօնատեղին կը սկսի յաճախել։

—Երէկ ցերեկ, ժամը 7ուկէսին մօտ, հրդեհ ծագեցաւ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ յարակից Նուպարեան Վարդուհեան աղջկանց վարժարանին մէջ գտնուող դպրաց դասու սենեակէն, բայց ամէն կողմէ հասած օգնութեանց շնորհիւ աղէտքին առաջքը շուտով առնուեցաւ։ Դպրոցին մէկ քանի դասարանները միայն այրեցան մասամբ, 50-60 ոսկիի վնաս մը պատճառելով։ Թաղին ոստիկանութիւնն ալ մեծ ջանքեր ըրաւ՝ հրդեհին ծաւալումը կասեցնելու համար։ Դպրոցը ապահովագրուած էր։ Հրդեհին պատճառ կը նկատուի ջերմացէն ցատկած կայծ մը։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Պ. Հայկ Կիւտէնեան իր երրորդ եւ վերջին Նուագահանդէսը կուտայ յառաջիկայ կիրակի, 13 մարտ, Բերայի Թաղապետական Թատրոնին մէջ, աջակցութեամբ իտալացի երգիչ Պ. Մարդինէի, որ Գատըգիւղի նուագահանդէսին մէջ ալ երգած էր Պ. Սէվասթիէէի ակամայ բացակայութեան պատճառաւ։ Դաշնակը պիտի նուագէ Պ. Սէլվէլլի։ Յայտագիրը կը պարունակէ մեծ երգահաններու երաժշտական հեղինակութիւններէն լաւագոյն հատուածներ։

Երիտասարդ ջութակահարը կը յուսայ իր այս նուագահանդէսին հասոյթովը գոցել այն բացը՝ զոր ունեցաւ Գատըգիւղի մէջ անցեալ շաբթու տուած Նուագահանդէսին հետեւանքով, որ կիսովին թափուր թատերասրահի մը առջեւ տեղի ունեցաւ։ Ամէն յաջողութիւն մաղթելով իրեն, կը կարծենք սակայն թէ շատ անյարմար ժամանակ մը ընտրած է՝ Ազգ. Հիւանդանոցին ի նպաստ տրուելիք տարեկան մեծ Նուագահանդէսէն շաբաթ մը առաջ տալով իր այս Նուագահանդէսը, որ այդ պատճառաւ կրնայ նիւթական անյաջողութեան մը հանդիպիլ, քանի որ թէ՛ Բերայի մէջ եւ թէ ամէն կողմ Հիւանդանոցի Նուագահանդէսին տոմսակները տեղաւորելու կ'աշխատուի։ Լաւագոյն կ'ըլլար որ Ապրիլի վերջերուն յետաձգէր Պ. Կիւտէնեան իր Նուագահանդէսը։

Այս դիտողութիւնը կ'ընենք անկեղծապէս, նոյն իսկ ի նշան մեր համակրանաց երիտասարդ ջութակահարին նկատմամբ՝ որուն քաջալերող եղած ենք առջի օրէն։

Ցաւալի, այս տեսակ մասնաւոր Նուագահանդէսներու համար շատ սուղ գին մըն է կէս ոսկի թիկնաթոռներուն համար եւ մէկ ոսկիէն աւելի օթեակներուն համար։ Պ. Կիւտէնեան, որ արժանի է ամէն խրախուսանքի, նիւթապէս կարենալ նպաստաւորուելու համար՝ ամէն քսակներու մատչելի գիներ որոշելու էր, որով միայն հնար կ'ըլլայ ստուար թիւով [illegible] ապահովել։

Կը սիրենք, սակայն, յուսալ թէ Բերայի հարուստ հայ դասակարգը որ ներկայ կը գտնուի եւրոպացի արուեստագէտներու Նուագահանդէսներուն, նոյն փութկոտութիւնը պիտի յօժարի ցոյց տալ նաեւ երիտասարդ հայ ջութակահարին նկատմամբ որ գեղեցիկ ապագայ մը կը խոստանայ իր արուեստին մէջ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԹՈՔԻՕ, 19 մարտ.— Ռուիթէր հետեւեալը կը ծանուցանէ.

«Ճափոնական զօրախումբերը իրենց յառաջխաղացութիւնը շարունակելով, Ռուսերը հալածեցին մինչեւ Քայ-Եուէն, Ռուսերը երէկ այդ քաղաքէն հեռացան, անոր կայարանը այրելէ ետքը։»

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Լինէվիչ զօրավարը հետեւեալը կը հեռագրէ Ռուսիոյ կայսեր.

«Մարտ 17ին ճափոնական թնդանօթները մեր զօրախումբերը ռմբակոծեցին Թօվանբուն եւ Եանբուն հովիտներուն մէջ։ Ճափոններ մինչեւ Բէթայցի մօտերը յառաջացան։ Ֆանքինմին քաղաքը, Թիէ-Լինկի հիւսիսային արեւմտեան կողմէ, ճափոնական ձիաւորներու կողմէ գրաւուած է։ Ռուսական բանակները կը շարունակեն իրենց համախմբումը.»

ՓԱՐԻԶ.— Այստեղի ճափոնական դեսպանը կը հերքէ այն տարածուած պայմանները՝ որոնցմով իր կառավարութիւնը իբրեւ թէ տրամադիր եղած ըլլայ հաշտութիւն կնքելու։ Դեսպանը յաւելց թէ Ճափոն պիտի սպասէ որ առաջարկութիւնները Ռուսիոյ կողմէն ըլլան իրեն։

—Անգլիական Սիրիուս շոգենաւը զոր Ճափոնները բռնած էին, պատերազմի արգիլեալ նիւթ պարունակելու կասկածով, Սասէպոյի գրաւմանց դատարանին կողմէ արձակուեցաւ, վասն զի դատարանը հաստատեց թէ բեռցած իրեղէնները եւ ածուխները Չինաց կառավարութեան կը վերաբերէին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Օքու զօրավարին բանակէն կը հեռագրեն «Սէնթրէլ Նիւզ»ի թէ Ռուսերը հալածող ճափոնական զինուորները շաբաթ օրը բարձունք մը գըրաւեր են Լիաօ-Սայի ալ կողմին մօտ, ուրկէ ռումբ տեղացուցեր են Նահանջող ռուսական զօրախումբերուն եւ փոխադրախումբերուն վրայ, մեծ վնասներ պատճառելով։ Կը կարծուի թէ Ռուսերը պիտի հեռանան Քայ-Եուէնէն, առանց ճակատամարտի եւ դէպ ի Չանգ-Չուն կամ Քան-Չու-Լինկ պիտի նահանջեն։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր [illegible] հրատարակուած են այսօրուան մեր Գիշերուան Հեռագիրներուն մէջ)։

ԲԷՇԹԱ.— Ֆրանց Յոզէֆ կայսրը, այս իրիկուն, Բէշթա ժամանեց։

ՓԱՐԻԶ.— Թանժէրէն կը հեռագրեն թէ Մարոքցիներ գերի բռներ են ֆրանսական արշաւախումբին պետ՝ Պ. տը Սէկօնզաքը։

—Քոնթուար Նասիոնալ տ'Էսքօնթի 1904ի տարեշրջանին համար պիտի առաջարկուի 27 Ֆր. 50 [illegible] շահաբաժին վճարել։

ՊԵՐԼԻՆ.— Բրուսիոյ կառավարութիւնը իր երկաթուղիներուն համար 500 վայրաշարժ յանձնարարեց եւ նոր շինուելիք գիծերուն համար ալ 37։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 20 մարտ.— Նիքոլա կայսրը, Լինէվիչ զօրավարին խնդրանօք, Մանչուրիոյ Ա. զօրաբանակին հրամանատար կարգեց նախորդ ընդհանուր հրամանատար Քուրօբաթքին զօրավարը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Խարպինէն կը հեռագրեն «Սէնթրէլ Նիւզ»ի.

«Ռուսերը պարպեցին Քայ-Եուէնը։ Հեռանալու պահուն այրեցին քաղաքը եւ զէնքի իրենց մթերանոցները։»

ԹՂԹԱԲԵՐԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՃԱՓՈՆՆԵՐԸ ԹԻԷ-ԼԻՆԿԻ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ.— Ֆան-Հոյի եզերքները Ռուսերուն ընդդիմութիւնը երկար պիտի չտեւէ, քանի որ [illegible] գիշերուընէ սկսեալ Ճափոնները կ'անցնէին գետակը եւ կը գրաւէին նոյն իսկ Թիէ-Լինկ գիւղը՝ 12 քիլոմեթր դէպ ի հիւսիս։ Ֆան-Հօ գետակը Ռուսերուն համար շատ մեծ առաւելութիւնը ունի որ կը պաշտպանէ Մուքտէնէն եւ Ինքանէն եկող երկու ճամբաները։ Այդ երկու ճամբաները կը զուգընթանան Լիաւ-Հօ-Թանի մէջ՝ գետակին ալ եզերքին վրայ՝ լեռնոտ վայր մը զոր հարկ էր պաշտպանել, ինչ որ պահ մը ըրաւ Զարուպաէվ զօրավարին սիպերական Տ. զօրաբանակը։ Այն պարագան թէ այդ լեռնոտ վայրը այնքան շուտ ինկաւ Ճափոններուն ձեռքը եւ թէ Թիէ-Լինկն ալ գրաւեցին, նշանաւոր յառաջդիմութիւն մը ցոյց կուտայ, ինչ որ Ռուսերուն համար կրնայ նոր ձախողութեան մը նշանը համարուիլ, սակայն դեռ յայտնի չէ թէ հիմա Թիէ-Լինկի վերջնականապէս կորսուա՞ծ է եւ կամ թէ Ռուսերը անոր հիւսիսային կողմը հաստատած են գլխաւոր ամրութիւնները եւ կը տարածուին Ֆան-Հօն շրջապատող բարձունքներուն վրայ։ Այս խնդիրը Ճափոններուն ի նպաստ այն ատեն միայն կրնայ լուծուիլ երբ պաշտօնական տեղեկութիւններ ծանուցանեն թէ Թիէ-Լինկի հիւսիսային կողմը անցած են։ Այդ լուրը աւելի կարեւոր է քան թէ անոնց Թիէ-Լինկ մտնելը։

ՄԻՔԱՏՈՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐԸ

ԹՈՔԻՕ.— Ճափոնի կայսրը այս պայմանագիրը ուղղեց Մանչուրիոյ ճափոնական բանակին.

«Աշունէն ի վեր, թշնամին զօրաւոր ամրութիւններ շինած էր Մուքտէնի մէջ եւ շրջակաները գրաւած էր մեծ զօրութեամբ. մեր բանակները, վստահ ըլլալով որ յաղթական պիտի հանդիսանան, թշնամիէն առաջ անցնելով անվեհերութեամբ յարձակողականի սկսան եւ տասը օր եւ տասը գիշեր տեւող կատաղի ճակատամարտներէ ետքը, հակառակ ձիւնին եւ սառուցիչ հովին, յաղթեցին իրենց զօրաւոր թշնամիին, դէպ ի Թիէ-Լինկ հալածելով զայն, բիւրաւոր գերիներ բռնելով եւ ուրիշ կարեւոր վնասներ պատճառելով։ Այդ նշանաւոր յաղթանակին բերմամբ մեր բանակները աւելի բարձրացուցին երկրին զինուորական համբաւը՝ թէ՛ ներքուստ եւ թէ արտաքուստ։ Մեծապէս գոհ ենք սպաներուն եւ զինուորներուն ցոյց տուած քաջութեան եւ տոկունութեանը համար, եւ ապագային համար ալ աւելի մեծ իրողութիւններու վրայ դրած ենք մեր յոյսը»։

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Թիէ-Լինկէն հետեւեալը կը հեռագրեն Նովոյէ Վրէմիայի.

«Հեռագիրներու առաքումը շատ դըժուարին է։ Լրագրական թղթակիցներէն միայն ես կամ։ Հանրութեան միշտ տեղեկութիւն հաղորդելու խղճահարութիւնը միայն կը հարկադրէ զիս երկու օր անքուն եւ անօթի մնալ՝ բացօթեայ, հակառակ սառնամանիքին, չլուացուիլ եւ ածուխի նման սեւ ճերմակեղէններ հագնիլ։ Այս թուէն կը ծանուցուի թէ Միշչէնքօ զօրավարը տակաւին չէ բուժուած իր վէրքէն։ Իր հրամանատարութիւնը վերստանձնած է եւ Ճափոնները կը կասեցնէ։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ.— Լոնտոնի ճափոնական դեսպան կոմս Հայաշի Բարիզի Թերթերէն մէկին թղթակցին հետ տեսակցելով յայտարարեց.

«Կ'արտօնեմ զձեզ յայտարարելու թէ Ճափոն ո՛չ պաշտօնապէս, ո՛չ անպաշտօն կերպով, ոչ անհատական խօսակցութեան մէջ ակնարկաւ կերպով եւ ոչ մէկին յայտնած էր՝ հաշտութիւն կնքելու համար իր ընդունելիք պայմանները։ Վերջերս այդ մասին հրատարակուած բոլոր հեռագիրները սխալ են։ Չեմ գիտեր թէ Ճափոն ի՛նչ պայմաններ պիտի առաջարկէ. նաեւ թէ դրամական տուգանք պիտի պահանջէ՞ թէ ոչ։ Իմ կառավարութենէս արտօնուած ալ չեմ հաշտութեան պայմաններուն վրայ խօսելու։ Պատերազմը պիտի տեւէ այնքան որքան շարունակէ Ռուսիա։ Չեմ կարծեր որ Անգլիա եւ Ֆրանսա, իրենց բարեկամական աջակցութիւնը նուիրեն, եթէ Ռուսիա իրենցմէ չպահանջէ։ Ռուսիոյ կողմէ պաշտօնապէս երբ պահանջուի այն, ատեն միայն Ճափոն իր պայմանները պիտի յայտնէ։»

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ռուս դեսպան Քասինի կոմսը յայտարարեց Նիւ-Եորք-Հէրըլտի թէ շատ անտրամաբանական է որ պատերազմի դաշտին վրայ չորս հարիւր հազար զինուոր ունեցող կառավարութիւն մը կրնայ խորհիլ հաշտութեան պայմաններու վրայ, ինչպէս ծանուցուեցաւ զանազան կողմերէ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 5 Մարտ

Օսմ. Քօնսոլիտէ Միաց.	Օ.Ո.	96 02
Ամէնէն բարձր գին	»	96 05
Ամէնէն վար գին	»	95 24
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	132 25
Ամէնէն բարձր գին	»	132 50
Ամէնէն վար գին	»	131 37

ԲԱՑՈՒՄ 7 Մարտ

Օսմ. Քօնսոլիտէ Միացն.	Ք.Կ.	96 03
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	132 25
Շիրքէթի Խայրիէ		30 —
Օսմանիէ		— —
Ռէժի		16 10
Օսմ. Պանքա		— —
Ցունական Պանքա		433 —
Տէրքօս		250 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4 02
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6 25
» ժուիսանս		2 10
» պարտաթուղթ		485 —
Բարաֆ Կ. Պոլսոյ		512 —
Թրանսվալ		92 —
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		306 —
» » « Բ		269 —
Լավրիոմ		47 50
Անատոլուի երկթ. բաժնեթուղթ		13 —
» » պարտաթղթ.		530 —

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	— —
» » » չէք	»	110 15
Բարիզ » »	Ֆր.	22 82½
» » » չէք	»	— —
Պէրլին անտակա չէք	մարք	18 56
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21 75

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	97 24
Անգլիական ոսկի	»	110 07
Բօլ Էմբերիալ	»	90 —
Քրիմեց	»	51 08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 08
Մէթալիք	«	— —
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 Մարտ

Անգլիական Քօնսոլիտէ		91 37
Միացեալ Օսմ. պարտք	բաց.	87 —
	գոց.	87 12
Օսմանեան Պանքա		14 —
Ռուսական 1888-1889		87 —
Հելլենական 5 %		49 75
» Մօնօբօլ		51 63
Պուլկարական 1892		98 —
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		106 50
Ճափոնական %		86 75
Թրանսվալ		3 62
Չէրթըրտ		1 71
Փոխանակագիր		25 31¼

ՓԱՐԻԶ, 18 Մարտ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99 52
Միաց. Օս. պարտաթ.	բաց. ղչ.	88 25
	գոց. »	88 52
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	602 —
Օսմանիէ	»	— —
Ռումէլի երկաթուղի	»	134 —
Օսմ. մաքսատուն	»	475 —
Օսմ. Ռէժի	»	368 —
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	511 —
Քրէտի Լիոնէ գուբօնը կտ.	»	1143 —
Իտալական Ռանթ	»	104 75
Սպանիական արտաքին	»	91 35
Աւստրիական	»	102 66
Թրանսվալ	»	93 50
Ռուսական 4 % 1901	»	87 —
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 195
Դրամագլուխ	»	— —

ՎԻԷՆՆԱ, 18 Մարտ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239 90
Ռումէլի երկաթուղի	»	142 50
Օսմ. Ռէժի	»	— —

ՊԵՐԼԻՆ, 18 Մարտ

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	88 30
Ռումէլի երկաթուղի	»	135 —
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	104 30
Փխն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 345

ՊՐԻՒՍԷԼ, 18 Մարտ

Օսմ. միացեալ պարտք	— —
Ռումէլի երկաթուղի	— —

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ստամպօլ, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ Բերա, [illegible] Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատանա, Ատալիա, Այտըն, Աֆիօն-Գարահիսար, Հալէպ, [illegible]

Որոշ [illegible]

Փոխառու [illegible]

Ընթացիկ հաշիւ [illegible] կ'ընդունի եւ կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կըտրոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, [illegible] կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ եւ կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ աւանդ կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս, մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին երեք, 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 ու կէս, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 1½ [illegible]։

Պոլսոյ [illegible]

Բէյրութի [illegible]

Օսմ. Պանքան 3½ [illegible]

Ազդ — [illegible] 1905 մարտ 1|14ին [illegible] 1|14էն [illegible]
Կ. Պոլիս 25 փետր. 1905 19—12

ԻԼԱՆ

[illegible] 600 [illegible] 500, [illegible] 500, [illegible] 80, [illegible] 50, [illegible] 200, [illegible] 200, [illegible] 200, [illegible] 25, [illegible] 1000, [illegible] 500, [illegible] 200, [illegible] 400, [illegible] 80, [illegible] 1200, [illegible] 700, [illegible] 1600, [illegible] 800, [illegible] 5000, [illegible] 2500, [illegible] 25000, [illegible] 10000, [illegible] 600, [illegible] 1000, [illegible] 4000, [illegible]

Թի 4 մարտ 1321 1—5

321 [illegible]

4 մարտ 321 1—5

ԻԼԱՆ

[illegible] 4.90 ղրշ. [illegible] 2.15, [illegible] 4.13, [illegible] 13.25, [illegible] 8.35, [illegible] 100ա3 [illegible]

Թի 5 մարտ 321 1—3

[illegible]

Թի 5 մարտ 321 1—3

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրուազ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԷՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործողներու Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ իրեն օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ, երաշխաւորեալ տոկոսի առէկով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանկանց դրամագլխի կազմութեան, եւ զման զանազան տարբերութիւններ։

Կ'ԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՄԷՆ ՈՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ՝ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՁԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Մեր գործակալք Տ. Գ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ. Գավաֆեան խան, թիւ 5, Ղալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՆԱՍԵԱՆԻ
Պոլիս Պառնաքան խան

13 28—50

ԿԱԹԻԼՆԵՐԸ ՃՇՄԱՐԻՏ
ՊՐԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹԻ
FER BRAVAIS
ամէնէն ազդու դեղն են

ընդդէմ ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆ, ԴԺՈՒԳՈՅՆՈՒԹԵԱՆ, ՈՒԺԱՍՊԱՌՈՒԹԵԱՆ, ՏԿԱՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ եւ այլն։

Առանց հոտի, առանց անախորժ համի, Պրավէի Երկաթը կը յանձնարարուի աշխարհիս բոլոր բժիշկներուն կողմէ։

Պնդութիւն չի պատճառեր. Ակռաները չի սեւցներ. Քիչ ատենէն ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ–ԿՈՐՈՎ–ՈՅԺ–ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ կու տայ։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններ եւ դեղօրէից վաճառատուններ։
Լաֆոնթէն փողոց թիւ 130

Khedivial Mail Line
(Խտիվալ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերթ.
Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Բրէնս Ապպաս շոգենաւը, նաւապետ Անտալլէ, յառաջիկայ երեքշաբթի, 21 մարտ 1905 (Ն.Տ.) ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր եւ Պիրէա։

Աղեքսանդրիա կը ժամանէ չորրորդ առաւօտ. իսկ Աղեքսանդրիայէն Պոլիս ճամբորդող շոգենաւներ կը ժամանեն ամէն կիրակի, կէս օրէն առաջ ժամը 4ին (Ն.Տ.)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑ
Որք ամսական երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	539
Սաքսոնիա	13900	Փաւոնիա	484
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3221
Քամփանիա	12950	[illegible]	2542
Ուլթոնիա	8845	Տիրիա	2934
Ումպրիա	8128	Սիպրիա	2933
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2332
Սէրվիա	7391	Ալէփփօ	213
Աւրանիա	7269	[illegible]	16

Ներսուր շոգենաւը, նաւապետ Պէնի, մարտի 22ին Լիվըրբուլէն հոս կը ժամանէ ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ՃՕԼԻ Ե. ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա Բորսա Մաւսաֆա փողոց։ 14 34–50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ
Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ.
1905 մարտ 1 (Ն.Տ) չորեքշ. օրէն սկսեալ
ԳՕՆԻԱ–ԷՐԷՅԼԻ–ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ 622

Կայարան		Առ. և Ժմ. Առաւ.
Գոնիա	մեկ.	11 —
Գաշին խան		11 31
Չումրա		12 15
Արըգ Խօրէն		12 43
Մանտասուն		1 12
Գարաման	ժամ.	1 43
	մեկ.	1 58
Սիտրովա		2 24
Այրանճը–Տէրպէնտ		3 14
Ուլաճա		3 50
Էրէյլի	ժամ.	4 15
	մեկ.	4 35
Պուլկուրլու ժամ.	Իրիկ.	4 50

ԴԱՐՁ 621

Կայարան		Առ. և Ժմ. Իրիկ.
Պուլկուրլու	մեկ.	5 5
Էրէյլի	ժամ.	5 23
	մեկ.	7 20
Ուլաճա		7 47
Այրանճը–Տէրպէնտ		8 31
Սիտրովա		9 13
Գարաման	ժամ.	9 37
	մեկ.	9 52
Մանտասուն		10 25
Արըգ Խօրէն		10 54
Չումրա		11 30
Գաշին խան		12 6
Գոնիա ժամ.	Իրիկ.	12 35

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոս. 2/14 եւ 1310 Սեֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Քարաքէօյ, Եէնի խան եւ կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մահմուտիէ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Մ. Մ. Ի. Սառօֆ եւ Ռօտրիք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահչէ գաբու թիւ 10
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիտիս, կայարանի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Բահրի էֆ., չարշըի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդիրա, Մոտա ճամբայ.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարչի.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրմանց, թիւ 12. Թիւնէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Էդիէն Ֆրէմէնդի, Ֆէվզիա խան.
Բերա, Մահմուտիէ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Թոսէ, Պէօյիւքտէրէ ճամբայ, թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.
Բ. Սոմմարիպա, Բէնարք.
Պոլիս Ս. Միւնիր պէյ, Թէրզագը խան, թիւ 8 եւ 9, առաջին յարկ։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 2—50

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմ տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքանշան ստացած բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պոն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առջեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 18։
Սկիւտար) Չարշը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորագիւտները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատունը կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տանը։ 16 26—50

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Ալպանօ	1069	Գոտօ	1497	Կոգօ	1414	Մալթօ	724	Ռոզարիօ	136
Ալէրթ	3607	Գոնկօ	1906	Կրոտօ	1698	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	893	Հիրօ	775	Մարտէլլօ	3709	Սիլլօ	1735
Արիոսթօ	2277	Ջիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Մէսսինա	3567	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տալբօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէնօ	1203
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորաշիօ	3690	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	Տրավօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2409	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրունօ	841	Տիւմօ	574	Իսկօ	2354	Նէրօ	1033	Թորրօ	3327
Պըֆֆալօ	4481	Էպրօ	2461	Իտալօ	5140	Օթէլլօ	4106	Թոլէտօ	1470
Ֆէլըօ	1371	Էլտորատօ	1590	Ժունօ	1080	Օնտարիօ	4036	Թ. [illegible]	487
Պաքխուս	1837	Էսթրօ	1841	Քէսօ	1053	Օրլանտօ	1595	Ուրպինօ	2429
Քամէօ	1244	Ֆիտօ	924	Կալրինօ	1207	Պալէրմօ	637	Վասկօ	1914
Դագօ	1094	Ֆինկալ	1828	Լէնօ	1709	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Դիբան	2739	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րափալլօ	2229	Վ. Ուիլսըն	2396
Ըսպէրօ	1894	Ֆրանչիսգօ	4582	Լէանտօ	2272	Րինալտօ	1663	Քսէնօ	1350
Ֆիլօ	2097	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1648	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1203
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1243	Լորէնցօ	3191	Րոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը ժամանէ։
Թալլօ շոգենաւը, նաւապետ Թարն, մարտի 22ին։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միւմէթ խան, Ղալաթիա 10 10—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Մարտ 21ին Անատոլի, Մարսիլիայէն։
» 28ին Մինկրելի, Ասիոյ եղերքէն։
» 22ին Պիժ Նիլ Անվէրսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 22ին Անատոլի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։
» 28ին Մինկրելի, ուղ. Մարսիլիա։ Նիլ Անվէրս։

Ա կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։
15 45–50 Ի. ՕՐՊՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Ամերիկայի միջեւ բանողները

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Վիքթորիան	10[illegible]00	Ֆլորիտա	350
Արմէնիան	10500	Ճօրճիան	350
Պէլգրիան	10500	Կորնիշ	300
Լանքասթրիան	9000	Էյլէրիան	350
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապեան	350
Պոհէմիան	8000	Ամէրիքան	250
Պօստոնեան	8000	Անթիլլէան	250
Վէսթֆալեան	8000	Ալճէրիան	250
Տէվոնիան	8000	Լէսպիան	200
Տալմաթեան	3700	Մինօ	90
Կոլոնեան	3700	Օսօրխօ	80
Կալիֆոռնիան	3700	Լէօզոն	8
[illegible]	3500		

Առաջնակարգ սենեակներ կը յատկացուին իրենց ապրանքը ապահովելու համար Ղալաթիոյ ճամբորդութեանց Լոնտոնի համար է։ Իրենց հրաւէրները պէտք է ղրկել շոգենաւին մեկնելէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՑՈՆՏԻՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ,
13 6—50 [illegible] խան

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌՈՒԹԵԱՆ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. 160,000 ՍՏՈՐԱԳՐՈՂ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 1904 ՅՈՒՆՎ. 1ԻՆ

ՆՈՐ ԼԱՐՈՒՍ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
Համայնագիտական բառարան եօթը հատորէ բաղկացեալ (վեցը հրատարակուած)

Հետզհետէ արդի կեանքի պայմանները ամենուն համար անհրաժեշտ կը դարձնեն համայնագիտական լաւ բառագիրք մը։ Այդ պատճառաւ է որ հրաշալի յաջողութիւն մը գտած է ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՆՈՐ ԼԱՐՈՒՍԸ, որ իր տեսակին մէջ կատարելութիւն մըն է. վերջին տարեկան կատարեալ, իբրեւ արդի պահանջները գոհացնող, չորս հարիւր ընտրեալ աշխատակիցներու կողմէ խմբագրուած, առատօրէն պատկերազարդուած եւ գունաւոր քարտէզներ ու տախտակներ կը պարունակէ։ Այս հրաշալի բառագիրքը գերազանց է մինչեւ հիմա Ֆրանսայի եւ ուրիշ երկիրներու մէջ հրատարակուած նմանօրինակ գործերէն։ Մինչեւ հիմա հրատարակուած վեց հատորները միայն կը պարունակեն 175,000է աւելի յօդուած, 36,000 պատկեր, 67 գունաւոր տախտակ եւ 360է աւելի սեւ եւ ուրիշ գոյներով քարտէզներ։ Այս մէկ քանի թիւերէն կարելի է դատել այն մեծ ծառայութիւնը՝ զոր կարելի է ստանալ այսպիսի գործէ մը։ ԼԱՐՈՒՍ գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մոնբառնաս փողոց, թիւ 17, խնդրողին՝ 16 երեսէ բաղկացեալ պրակ մը՝ իբր նմոյշ ձրի պիտի ղրկէ։

Ամբողջ գործին բաժանորդագրութեան համար հիմնական գինն է 200 ֆրանք՝ թղթակազմ, 235 ֆրանք՝ կազմուած, վճարուած. 100 ֆրանք ստորագրուած ատեն, եւ մնացը՝ վեց ամիսէ վեց ամիս։

Կարելի է բաժանորդագրուիլ Լառուս գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մոնբառնաս փողոց, թիւ 17, նաեւ գլխաւոր գրավաճառանոցներուն մօտ։ Բաժանորդագրուողները կը ստանան հրատարակուած վեց փառաւոր հատորները. եօթներորդ եւ վերջինը պիտի հրատարակուի յառաջիկայ յուլիսին։ 25 14—50

CAISSE PATERNELLE
ՔԷՍ ՊԱՏԷՐՆԷԼ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841 ԻՆ
[illegible] ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74 %, որով ՔԷՍ ՊԱՏԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութենէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամենէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս

Մ. ՌԸՆԷ ՊՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՌ, Դրանսաթլանթիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, նախկին գունդապետ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Գ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բաստ Քամէրճեօղլու

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիոնէի.

ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն ճենիչին որ կարենայ արդիւնք մը երագործած ըլլայ անձնապէս։
28 40—50

COMP RUS
Navigation a Vapeur et de Commer
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Մարտ

Գշ. 8]21 Իզմիր, Պիրէա, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սայիտ եւ Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւերուն հետ։
Գշ. 8]21 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քերասոնտ, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում. միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 9]22 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին։
Եշ. 10]23 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Ղրիմ-Կովկասու, Ծովու Ազով, Օտեսա–Խերսոն, Օտեսա–Նիքոլայեւ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Եշ. 10]23 Պուրկաս, Վառնա, Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին։
Ուր. 11]24 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա. իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ. 12]25 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
50—50

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՐՍՈՒՄՑԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Մարտ 1 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐ ԳՈՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 222 խառն Առաւ. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 221 խառն Իրիկ. Ժ. Վ.
10 25	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմ.	1 25
11 7	» Կէօքճէ Քըզըք	»	12 45
12 5	» Սապունճը Բունար	»	12 3
12 59	» Ալայունթ	»	11 7
1 41	» Չէքիւրլէր	»	10 23
2 41	» Տէօյէր	»	9 35
3 10	» Իհսանիյէ	»	8 50
3 34	» Համամ	»	8 23
3 44	» Կազլըկէօլ Համամ	»	8 14
4 31	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	7 43
5 11	» Պէօյիւք Չօպանլար	»	6 50
6 6	» Չայ	»	6 3
6 51	» Իսհագլը	»	5 10
7 15	» Նասարիան	»	4 45
7 46	» Աք շէհիր	»	4 23
8 18	» Ազարի բէօյ	»	3 43
9 —	» Ջավուշճը բէօյ	»	3 5
9 38	» Իլկին	»	2 33
10 25	Գատըն-Խանը	»	1 39
11 20	Սարայ-Էօնի	»	12 57
11 52	» Մէյտան	»	12 17
12 52	» Բունար-Պաշը	»	11 12
1 30	ժմ. Գոնիա	մկն.	10 30
իրկն.			առաւ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 122 խառն Առաւ. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 121 խառն Իրիկ. Ժ. Վ.
12 —	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմ.	10 —
12 44	» Աք Պունար	»	9 18
1 24	» Ալփու Քէօյ	»	8 46
2 4	» Պէյլիք Ախուր	»	7 58
3 9	» Սարըքէօյ	»	7 1
3 58	» Պիչէր	»	6 4
4 35	» Սաքըլէր	»	5 27
5 9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5 —
6 3	» Պոլաթլը	»	4 16
7 21	» Մալը Քէօյ	»	2 49
8 15	» Սինճան Քէօյ	»	1 47
9 —	ժմ. Էնկիւրի	մկն.	1 —
իրկն.			առաւ.

ԱԼԱՅՈՒՆԹԷՆ ՔԻՒԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առաւ. Ժ. Վ.	ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 324 խառն Իրիկ. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առաւ. Ժ. Վ.	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 323 խառն Իրիկ. Ժ. Վ.
1 5	11 15	մկն.	Ալայունթ	ժմ.	12 30	10 35
1 25	11 35	ժմ.	Քէօթահիա	մկն.	12 10	10 15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 425 Խառն Առաւ. Ժ. Վ.	ԵՐԹ Կառախումբ Թ. Խառն Իրիկն. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ 426 Թ. խառն Իրիկն Ժ. Վ.	ԴԱՐՁ Թ. խառն Առաւ. Ժ. Վ.
5 36		մկն.	Ատա-Պազար	ժմ.	7 25	
5 54		ժմ.	Համիտիէ	մկն.	7 7	